

ΕΘΝΙΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ

ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

***Θέμα : Τα χρηστά ήθη στην ελληνική
νομολογία***

Φοιτήτρια: Μπότσιου Αλεξάνδρα
1340200100387

Σύνθεση Δημοσίου Δικαίου
Καθηγητές: κ. Α. Δημητρόπουλος
κ. Παπαιωάννου

Αθήνα 2006

Περιεχόμενα

<u>Κεφάλαια</u>	<u>Σελίδες</u>
Συντομογραφίες.....	3
Πρόλογος	4
Περιεχόμενο των χρηστών ηθών.....	5
Οριοθέτηση και περιορισμός	8
Τα χρηστά ήθη κατά το Σύνταγμα	
• Άρθρο παρ.....	10
• Άρθρο 9 παρ.1	15
• Άρθρο 13 παρ. 2.....	15
• Άρθρο 14 παρ.1	18
• Άρθρο 15 παρ.2.....	19
• Άρθρο 16 παρ.1	21
• Ελευθερία επιστήμης και έρευνας.....	21
• Άρθρο 19 παρ.1	22
• Άρθρο 21παρ.1	23
Τα χρηστά ήθη στον Αστικό Κώδικα	
• ΑΚ 33.....	23
• ΑΚ 178.....	23
• ΑΚ 179.....	25
• ΑΚ 281	26
• ΑΚ 919.....	27
Τα χρηστά ήθη στο Ποινικό Δίκαιο.....	29
Τα χρηστά ήθη στην Πολιτική και Διοικητική Δικονομία.....	31
Συμπέρασμα.....	33
Περίληψη στα ελληνικά.....	34
Summary.....	35
Βιβλιογραφία.....	36

Κατάλογος αποφάσεων και αγωγών.....37

Συντομογραφίες

Σύνταγμα	Σ
Αστικός Κώδικας.....	ΑΚ
Ποινικός Κώδικας.....	ΠΚ
Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας.....	ΚΔΔ
Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας.....	Κ.Πολ.Δ.
Εφημερίδα Ελλήνων Νομικών.....	ΕΕΝ
Νομικό Βήμα.....	ΝοΒ
Άρειος Πάγος.....	ΑΠ
Συμβούλιο της Επικρατείας.....	Σ.Τ.Ε.
Εφετείο.....	Εφ
Μονομελές Πρωτοδικείο.....	Μον Πρωτ
Πλημμελειοδικείο.....	Πλημ

Πρόλογος

Το Σύνταγμά μας, με ένα ευρύ πλέγμα διατάξεων, κατοχυρώνει τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα ως θεμελιώδη αγαθά για τον άνθρωπο, ως πολίτη και ως άτομο.

Σε μια εποχή που αυτές οι αξίες υφίστανται περιορισμούς και προσβολές, θα αναζητήσω τα όρια που το ίδιο το Σύνταγμα θέτει και πιο συγκεκριμένα θα εξετάσω την έννοια των χρηστών ηθών.

Αφού ορίσω το περιεχόμενό τους ως περιορισμό των δικαιωμάτων και κάνω μια σύντομη αναφορά στις έννοιες της οριοθέτησης και του περιορισμού, θα ερευνήσω την λειτουργία τους στους επιμέρους κλάδους του δικαίου.

Τέλος, θα παραθέσω και θα αναλύσω αποφάσεις, στις οποίες τα δικαστήρια αποφάνθηκαν για θέματα σχετικά με την έννοια των χρηστών ηθών και την λειτουργία τους.

Περιεχόμενο των χρηστών ηθών

Τα χρηστά ήθη είναι αόριστη νομική έννοια, που αφορά ολόκληρη την έννομη τάξη και το σύνολο των ανθρωπίνων σχέσεων. Είναι ένας γνήσιος περιορισμός των δικαιωμάτων, ο οποίος προβλέπεται στα άρθρα 5§1 και 13§2 Σ και αφορά τον τρόπο και τον σκοπό άσκησής τους¹.

Αφορούν καταρχήν τα ατομικά δικαιώματα: η κατοχύρωση των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων εξαρτάται από την φύση τους. Τα πολιτικά δικαιώματα προβλέπονται στα άρθρα 51§3 και 55§1 Σ και, όσον αφορά τα κοινωνικά, το Σύνταγμα καθιερώνει ως προστασία τους παροχές προς τα άτομα, τις οποίες καθορίζει ο εθνικός νομοθέτης ανάλογα με την εθνική οικονομία².

Ορίζονται σαν οι αντιλήψεις του χρηστώ και εμφρόνως σκεπτόμενου, μέσου κοινωνικού ανθρώπου³. Είναι οι απόψεις για την συμπεριφορά που πηγάζουν από την εκάστοτε ηθική τάξη και επιβάλλονται για « να μην χάσει η συμβίωση την αξιοπρέπειά της»⁴.

Το κριτήριο για τον προσδιορισμό τους είναι πάντα γενικό. Χρηστά ήθη είναι οι γενικά κρατούσες απόψεις, το σύνολο των θεμελιωδών πολιτικών, οικονομικών, ηθικών και κοινωνικών αρχών και αντιλήψεων που επικρατούν στην Ελλάδα μια δεδομένη χρονική στιγμή και όχι οι ατομικές αντιλήψεις που εφαρμόζει ορισμένο άτομο ή κοινωνική ομάδα⁵, μερικές φορές από συνήθεια ή ανάγκη.

¹ Δαντόγλου, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, Τόμος Β, σελ. 1142

² Αθ. Ράικος, Συνταγματικό Δίκαιο, Θεμελιώδη Δικαιώματα», τόμος Β, έκδοση Β, εκδόσεις Σάκκουλα 2002, σελ 172

³ Αθ. Ράικος Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου, τόμος Α ,σελ 164

⁴ Ζέπος, EEN Κ/ 793

⁵ Κονιδάρης, Εγχειρίδιο Εκκλησιαστικού Δικαίου, σελ 57

Αναπόφευκτα, η έννοιά τους αποκτά και κοινωνική χροιά, καθώς αυτές οι απόψεις αναγκαία μεταβάλλονται στο πέρασμα του χρόνου παράλληλα με την εξέλιξη της κοινωνίας. Καθίστανται λοιπόν απαραίτητο για τον εφαρμοστή του δικαίου να αναζητά την σημασία τους στον χρόνο της κρίσεως του εκάστοτε ζητήματος και να τα εξειδικεύει «με κριτήρια αντικειμενικά και όχι με βάση τις ατομικές του αντιλήψεις, που μπορεί να είναι συντηρητικότερες ή πιο προοδευτικές από αυτές του μέσου κοινωνικού ανθρώπου»⁶.

Είναι αυτονόητο ότι ρυθμίζουν μόνο την εξωτερική συμπεριφορά των ατόμων και όχι την εσωτερική(τις σκέψεις τους). Τα χρηστά ήθη δεν δεσμεύουν μόνο τα άτομα κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους, αλλά και την ίδια την νομοθετική εξουσία: αφενός ο κοινός νομοθέτης πρέπει να θεσπίσει την προστασία τους και αφετέρου απαγορεύεται να ψηφίσει αντίθετους με αυτά νόμους.

- ΑΠ , Τμήμα Α,1969/1990: «επικρατούσες επιταγές της κοινωνικής και συναλλακτικής ηθικής και θεμελιώδεις ηθικές και κοινωνικές αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου.
- ΑΠ 398/1975 : Το δικαστήριο δέχτηκε τον ορισμό του Γ.Μπαλή, σύμφωνα με τον οποίο χρηστά ήθη είναι «αι ιδέαι του εκάστοτε κατά την γενικήν αντίληψην χρηστός και εμφρόνως σκεπτόμενου κοινωνικού ανθρώπου».
- Πρωτ. Αθηνών, 17115/1988: «το σύνολο των θεμελιωδών, πολιτειακών, οικονομικών και

⁶ Απόφαση του εφετείου Πειραιώς, που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Πειραιϊκή Νομολογία

ηθικών αρχών και αντιλήψεων, που επικρατούν στην Ελλάδα, ρυθμίζουν την ειρηνική και ήρεμη συμβίωση και συνύπαρξη, χαρακτηρίζουν την ελληνική κοινωνία και αντιπροσωπεύουν την περί του πρέποντος λαϊκή συνείδηση και το αίσθημα πάντων των συνεπώς και δικαίως σκεπτόμενων ανθρώπων».

- ΑΠ 1346/2000: Από τις διατάξεις αυτές, συνδυαζόμενες και με εκείνες των άρθρων 147 εδ. α, 149 εδ.α, 178, 298, 361, 806 και 807 του ίδιου Κώδικα, συνάγονται τα ακόλουθα: Τα προβλεπόμενα στη διάταξη αυτή χρηστά ήθη αποτελούν αόριστη νομική έννοια, για τη συγκεκριμενοποίηση της οποίας κριτήρια είναι οι ιδέες του εκάστοτε κατά τη γενική αντίληψη με χρηστότητα και σωφροσύνη σκεπτόμενου κοινωνικού ανθρώπου (βλ. Ολ.ΑΠ 398/1975), για την κρίση δε της υπάρξεως ή μη υπάρξεως αντιθέσεως της συγκεκριμένης συμπεριφοράς προς τα χρηστά ήθη εκτιμάται όχι μεμονωμένο στοιχείο, όπως το αίτιο ή ο σκοπός του δράστη, αλλά το σύνολο των συνθηκών και περιστάσεων που συνοδεύουν την προβαλλόμενη ως επιλήψιμη συμπεριφορά. Βάσει τούτων η εκ μέρους τραπεζικού οργανισμού υπόσχεση προς οφειλέτη του περί συμβατικής, μέσω διαδοχικών δανείων, χρηματοδοτήσεώς του και η εκ της υποσχέσεως αυτής παραπλάνηση αυτού, αν η υπόσχεση έχει ορισμένο περιεχόμενο, όπως αναφορά του χρονικού διαστήματος μέσα στο οποίο θα γίνονταν τα δάνεια, των ποσών που θα δανείζονταν, του χρόνου δόσεως και του χρόνου

αποδόσεως των δανείων και των επιτοκίων, στοιχειοθετεί καταρχήν συμπεριφορά αντίθετη προς τα χρηστά ήθη, η οποία ιδρύει ευθύνη του τραπεζικού οργανισμού προς περιουσιακή αποζημίωση, καθώς και προς χρηματική ικανοποίηση αυτού για την ηθική βλάβη, που του προξένησε η συμπεριφορά εκείνου.

Οριοθέτηση και Περιορισμός⁷

Οριοθέτηση είναι ο με διατάξεις δικαίου καθορισμός του γενικού περιεχομένου του δικαιώματος στα πλαίσια τη γενικής σχέσης. Προσδιορίζοντας την έννοιά του, χαράζει τα ανώτατα όρια της άσκησης και της κτήσης του, χωρίς να θίγει τον πυρήνα του. Διακρίνεται σε ειδική (οριοθέτηση με ειδικές, σαφείς διατάξεις) και γενική (με χρήση συνήθως αόριστων νομικών εννοιών).

Ο περιορισμός αντίθετα είναι η οποιαδήποτε συρρίκνωση του γενικού περιεχομένου του δικαιώματος (όπως έχει καθοριστεί με την οριοθέτηση), που συνήθως προκαλείται από ανθρώπινη ενέργεια. Πρόκειται ουσιαστικά για υποχώρηση από τα όρια της νόμιμης άσκησης και συνήθως συνίσταται σε υποχρέωση πράξης ή ανοχής.

Τα χρηστά ήθη αποτελούν οριοθετήσεις του εκάστοτε δικαιώματος, δηλαδή καθορίζουν τα ανώτατα όρια (πραγματικά και νομικά) εντός των οποίων επιτρέπεται η απόλαυσή του. Πρόκειται για έναν προσδιορισμό των

⁷ Α. Δημητρόπουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα Γενικό μέρος, σελίδες 169 επ και 200 επ

προϋποθέσεων που καθορίζουν το επιτρεπτό ή μη της συμπεριφοράς του δικαιούχου.

Το άρθρο 5§1 Σ(ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας) προβλέπει σαν γενικές ρήτρες οριοθέτησής του α) τα δικαιώματα των άλλων, β) το Σύνταγμα, γ) τα χρηστά ήθη και δ) την απαγόρευση της καταχρηστικής άσκησής τους.

Γεννάται το ζήτημα κατά πόσον τα χρηστά ήθη εφαρμόζονται μόνο σε αυτό το δικαίωμα ή συγχρόνως οριοθετούν και κάθε θεμελιώδες δικαίωμα, για το οποίο δεν προβλέπονται ρητά.

Έχουν υποστηριχθεί δύο απόψεις. Η πρώτη, εντασσόμενη στα πλαίσια της ηθικοποίησης του δικαίου⁸, η οποία παρατηρείται στην σημερινή εποχή και επιτάσσει την διαμόρφωση του περιεχομένου του δικαιώματος και την άσκησή του σύμφωνα με τα χρηστά ήθη, υποστηρίζει ότι εφαρμόζονται σαν γενική ρήτρα σε κάθε περίπτωση και συντρέχουν, χωρίς να αποκλείονται, με τυχόν ειδικότερες ρυθμίσεις. Συνεπώς, ο κοινός νομοθέτης δεν μπορεί να επιτρέψει την άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος, εφόσον αυτή αντιβαίνει στα χρηστά ήθη.

Ο αντίλογος προβάλλει το επιχείρημα ότι δεν επιτρέπεται διασταλτική ερμηνεία των περιορισμών των δικαιωμάτων. Επομένως έχουμε στενή ερμηνεία και εφαρμογή τους μόνο όπου προβλέπονται ρητά. Αναλογική εφαρμογή δεν επιτρέπεται σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη. Όταν υπάρχει αμφιβολία για τον περιορισμό ενός δικαιώματος, υπάρχει τεκμήριο κατά του περιορισμού ή κατά του μεγαλύτερου περιορισμού⁹. Η

⁸ Α. Δημητρόπουλος, Σύνταγματικά Δικαιώματα Γενικό μέρος, σελ. 187

⁹ Δαντόγλου, «Σύνταγματικό Δίκαιο, Ατομικά Δικαιώματα», Τόμος Α, εκδόσεις Σάκκουλα 1991, σελ. 150, Ράικος, όπ.π.σελ 174

άποψη αυτή θεμελιώνεται στο άρθρο 5§1 σε συνδυασμό με τις ειδικές ατομικές ελευθερίες: δεν κατοχυρώνεται ένα υπερ-δικαίωμα που ισχύει παράλληλα με κάθε ειδικό δικαίωμα, αλλά εφαρμόζεται μόνο όπου δεν κατοχυρώνονται ειδικά ατομικά δικαιώματα¹⁰.

Τα χρηστά ήθη κατά το Σύνταγμα

Α) Άρθρο 5§1: Το δικαίωμα ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας

Ρητά περιορίζεται από την ρήτρα των χρηστών ηθών. Η ανάπτυξη της προσωπικότητας δεν θα πρέπει να αντίκειται στις θεμελιώδεις ηθικές και κοινωνικές επιταγές του μέσου κοινωνικού ανθρώπου. Συμπεριφορές όμως που είναι αποκλίνουσες, αλλά παραμένουν στα πλαίσια του ιδιωτικού βίου, δεν εντάσσονται σε αυτόν τον περιορισμό.

- Σ.τ.Ε.2422/1985, Τμήμα Δ: Αφορά την λειτουργία κέντρου παραθεριστών στην Αργολίδα. Η λειτουργία αυτών των κέντρων νομιμοποιήθηκε στην Ελλάδα με τον νόμο 1399/83, ύστερα από άδεια του ΕΟΤ, εφόσον οι χώροι περιορίζονται με φυσικό ή τεχνικό τρόπο. Μετά από προσφυγή του Μητροπολίτη της περιοχής, ελέγχθηκε από το δικαστήριο κατά πόσο η λειτουργία του

¹⁰ Δαντόγλου, όπ.π.σελ. 151, Ράικος, όπ.π.σελ. 178

συγκεκριμένου κέντρου προσβάλλει τα χρηστά ήθη των κατοίκων.

Ο νομοθέτης, κινούμενος μέσα στα όρια της κοινωνικής ηθικής, όρισε τις προϋποθέσεις της ίδρυσης και λειτουργίας αυτών των κέντρων με τρόπο που την προστατεύει. Επειδή η επικοινωνία με τους παραθεριστές καθίσταται ιδιαίτερα δυσχερής, η διοικητική πράξη του ΕΟΤ και η νομοθετική ρύθμιση εξειδικεύουν και οριοθετούν την έννοια των χρηστών ηθών, χωρίς να προσκρούουν σε αυτά.

- Μον. Πρωτ. Χίου 175/1990: Το δικαίωμα της προσωπικότητας περιλαμβάνει και την δυνατότητα αλλαγής του ονόματος με δικαστική απόφαση, εφόσον το νέο δεν είναι αντίθετο στα χρηστά ήθη και δεν προκαλεί σύγχυση σε τρίτα πρόσωπα.
- Σ.τ.Ε. 3703/1995:(στα πλαίσια της επαγγελματικής ελευθερίας). Η ελευθερία επιλογής και άσκησης επαγγέλματος μπορεί να περιοριστεί από τον κοινό νομοθέτη. Δέχτηκε ότι υπάρχει κώλυμα εκλογιμότητας για όλους τους λειτουργούς γνωστών θρησκειών, προκειμένου οι πολίτες να ασκούν τα πολιτικά τους δικαιώματα ανεπηρέαστοι.
- ΑΠ 385/1994: Αφορούσε ακάλυπτη επιταγή. Το δικαστήριο έκρινε ότι δραστηριότητες ή επαγγέλματα που απαγορεύονται από το Σύνταγμα(πχ σωματεμπορία) δεν προστατεύονται με το άρθρο.

- Στο γνωμοδοτικό σημείωμα του Καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου της Νομικής Σχολής Αθηνών Νίκου Αλιβιζάτου θα στηριχθεί το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, προκειμένου να καταθέσει μέχρι της 15 Σεπτεμβρίου την τροπολογία που αφορά το νόμο για τα εκδιδόμενα με αμοιβή πρόσωπα. Αυτό, ουσιαστικά, σημαίνει ότι ανοίγει ο δρόμος για την άρση τόσο της απαγόρευσης εγκατάστασης οίκων ανοχής σε ακτίνα 200 μέτρων τουλάχιστον από ναούς, σχολεία, φροντιστήρια, νοσηλευτικά ιδρύματα, βιβλιοθήκες, αθλητικά κέντρα και πλατείες, όσο και η απαγόρευση της χορήγησης δεύτερης άδειας εγκατάστασης στο ίδιο οίκημα ή την ίδια πολυκατοικία. Αφού, σύμφωνα με τις σκέψεις του κ. Νίκου Αλιβιζάτου, «τα παραπάνω φαίνονται ως μέτρα δυσανάλογα επαχθή προς τον επιδιωκόμενο σκοπό. Δηλαδή την προστασία της νεότητας και, γενικότερα, των χρηστών ηθών αφ' ενός, και την αποτροπή της «γκετοποίησης» των εκδιδόμενων προσώπων αφ' ετέρου».

Ενδεικτικά, ο καθηγητής του Συνταγματικού Δικαίου στο γνωμοδότησή του αναφέρει μεταξύ άλλων:

-Όπως και κάθε άλλο επάγγελμα, το επ' αμοιβή εκδίδεσθαι, εφ' όσον ο νόμος το αναγνωρίζει ως τέτοιο και ρυθμίζει την άσκησή του, εμπίπτει κατ' αρχήν στο προστατευτικό πεδίο του δικαιώματος της οικονομικής ελευθερίας. Αυτό σημαίνει ότι, ως νόμιμο επάγγελμα, όσες διατυπώσεις και όσοι περιορισμοί -κατασταλτικοί αλλά και προληπτικοί- και αν προβλέπονται για την νόμιμη άσκησή του, το εκδίδεσθαι είναι κατ' αρχήν ελεύθερο. Υπόκειται όμως και αυτό, όπως και κάθε άλλο επάγγελμα, στο

τρίπτυχο των περιορισμών που η ως άνω συνταγματική διάταξη προβλέπει για το δικαίωμα της οικονομικής ελευθερίας, δηλαδή «τα δικαιώματα των άλλων», το «Σύνταγμα» και τα «**χρηστά ήθη**». Τα τελευταία, ως εκ της φύσεως του σχολιαζόμενου επαγγέλματος, είναι προφανές ότι συγκροτούν το δικαιολογητικό βάθρο τόσο της στενής κρατικής εποπτείας, όσο και των αυστηρών περιορισμών και διατυπώσεων που ο νόμος ανέκαθεν προέβλεπε για την άσκησή του...

-Η παράμετρος των χρηστών ηθών επηρεάζει άμεσα την ερμηνεία των κάθε είδους περιορισμών που τίθενται στην άσκηση του σχολιαζόμενου επαγγέλματος. Εν πάση περιπτώσει, για να είναι θεμιτοί, οι εν λόγω περιορισμοί, πέραν του ότι θα πρέπει να προβλέπονται από τον νόμο, οφείλουν -σύμφωνα με την γενική θεωρία των συνταγματικών δικαιωμάτων- να συγκεντρώνουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

-Πρώτον, να είναι αντικειμενικοί και απρόσωποι και να μην εισάγουν αθέμιτες διακρίσεις, άμεσες ή έμμεσες.

-Δεύτερον, να δικαιολογούνται από σοβαρούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, το περιεχόμενο του οποίου προσδιορίζεται άμεσα εν προκειμένω από τα **χρηστά ήθη**. Έτσι, ενόσω θα μπορούσε να απαγορευθεί η εγκατάσταση επ' αμοιβή εκδιδόμενων προσώπων σε άμεση γειτνίαση με σχολεία, δεν θα ήταν δικαιολογημένο η ίδια απαγόρευση να ισχύει εξ ίσου και για στρατόπεδα. Και αυτό, γιατί, εάν η προστασία της ανήλικης νεότητας συνιστά δημόσιο συμφέρον, δεν συμβαίνει το ίδιο για την ενήλικη, στην οποία η έννομη τάξη αναγνωρίζει κατ' αρχήν το δικαίωμα να αυτοπροσδιορίζεται ελεύθερα...

-Τρίτον, οι σχετικοί περιορισμοί πρέπει να σέβονται την αρχή της αναλογικότητας, την οποία το ισχύον Σύνταγμα αναγνωρίζει πλέον πανηγυρικά.

-Τέταρτον, οι εισαγόμενοι περιορισμοί να μην προσβάλουν τον πυρήνα του αναγνωριζόμενου δικαιώματος, δηλαδή να μην το αδρανοποιούν.

-Η υπαγωγή των εκδιδόμενων προσώπων σε συστηματικό ιατρικό έλεγχο αφενός και η αυστηρή ρύθμιση των όρων και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες αυτά μπορούν να εγκαθίστανται νομίμως σε οικήματα και να παρέχουν εκεί τις υπηρεσίες τους αφετέρου, είναι οι άξονες των σχετικών ρυθμίσεων, η εξέλιξη των οποίων δεν είναι άσχετη ούτε με τη μεταβολή των κοινωνικοπολιτικών συνθηκών, ούτε «πολύ περισσότερο» με τις εκτοτε κρατούσες ηθικές αντιλήψεις...

-Εάν οι αποστάσεις που σημειώνονται στους επίσημους χάρτες του Δήμου Αθηναίων, που απεικονίζουν τα επτά δημοτικά διαμερίσματά είναι ακριβείς, τότε είναι μάλλον βέβαιο ότι η εγκατάσταση εκδιδόμενων προσώπων θα επιτρέπεται μόνον στις παρυφές της πόλης και, κατ' ουσίαν εκτός δομημένου περιβάλλοντος...

Β) Άρθρο 9 παρ.1: Το άσυλο της κατοικίας

Προστατεύεται τόσο η κατοικία, σαν άσυλο που δεν μπορεί κανείς να το παραβιάσει με επίκληση των χρηστών ηθών, προκειμένου να διαπιστώσει ανήθικη

ζωή(Χρυσόγονος) , όσο και η ελευθερία επιλογής κατοικίας.

- **ΑΠ(ολομέλεια), 217/1977 και Εφ. Αθηνών 7402/1979:**
Είναι αντίθετη στα χρηστά ήθη η επιβολή σε άτομο με δήλωση τελευταίας βούλησης του τόπου κατοικίας με αντάλλαγμα οικονομικά οφέλη. Αμφισβητείται κατά πόσο υπάρχει αντίθεση, όταν μια τέτοια δήλωση βούλησης γίνεται από αληθινά και καλοπροαίρετα κίνητρα, προς όφελος του κληρονομούμενο. Η επίλυση του ζητήματος γίνεται, όχι μόνο με επίκληση της ρήτρας του α. 5§1, αλλά και με την διαδικασία της θεσμικής εφαρμογής του δικαιώματος.

Γ) Άρθρο 13 παρ. 1,2: Θρησκευτική ελευθερία

Στο άρθρο αυτό κατοχυρώνεται το δικαίωμα της θρησκευτικής συνείδησης και το δικαίωμα της λατρείας. Κάθε άτομο μπορεί να πιστεύει σε όποια θρησκεία θέλει ή να είναι άθεος. Επιτρέπεται η λατρεία κάθε γνωστής θρησκείας, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα χρηστά ήθη ή την δημόσια τάξη. Ο προσηλυτισμός, εφόσον γίνεται με αθέμιτα μέσα και με παραπλάνηση του άλλου, είναι απαγορευμένος.

- **Πρωτοδικείο Αθηνών,17115/1988:** Αφορά ταινία που διακωμωδεί και χλευάζει τον Χριστό, προσβάλλοντας το θρησκευτικό συναίσθημα. Η απόλαυση του δικαιώματος του άρθρου 13Σ δεν θα πρέπει να προσκρούει στην δημόσια τάξη, στα χρηστά ήθη και γενικά στα καθήκοντα του πολίτη

απέναντι στο κράτος. Επιβάλλεται η προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας, γιατί αποτελεί ηθικοκοινωνική αξία και νομικό συμφέρον άξιο προστασίας από το Κράτος. Η συγκεκριμένη ταινία παραβιάζει το Σύνταγμα, άσκηση του δικαιώματος υπερβαίνει σαφώς τα όρια που επιβάλλονται από τα χρηστά ήθη και απειλεί την δημόσια αιδώς, την ησυχία και την τάξη των πολιτών.

- Πλημ. Αθηνών 1276/1978: Καθύβριση θρησκευάματος. Προστατεύεται η θρησκεία, αλλά όχι απαραίτητα οι λειτουργοί της.
- Π. Πρωτ. Αθηνών: Δεν είναι αναγκαία η ύπαρξη υπαιτιότητας για την εφαρμογή των άρθρων 57 και 59 του ΑΚ. Η χρήση της λέξης "Ιησούς" για την διάκριση εμπορευμάτων αντίκειται στα χρηστά ήθη και προσβάλλει κατά τα άρθρα 5 και 13 του Σ την προσωπικότητα των εναγόμενων ιερέων.

Καύση των νεκρών

Σήμερα, πιο πολύ απ'ότι στο παρελθόν, υπάρχει προβληματισμός κατά πόσο η καύση των νεκρών έρχεται σε αντίθεση με τα χρηστά ήθη.

Σύμφωνα με τα άρθρα 2 ν.445/196899 (περί νεκροταφείων και ενταφιασμού των νεκρών) και 2 ν.

582/1968(για τα δημοτικά και κοινοτικά νεκροταφεία) απαγορεύεται η ταφή εκτός νεκροταφείου και συνακόλουθα, με αυτόν τον περιορισμό της ιδιωτικής πρωτοβουλίας, η αποδοχή της καύσης γίνεται δυσχερής.

Στα πλαίσια των άρθρων 5 και 13 του Σ, από τα οποία προκύπτει ότι καθένας έχει το δικαίωμα να επιλέξει την τύχη του σώματός του μετά τον θάνατό του, η πολιτεία θα πρέπει να θεσμοθετήσει την καύση των νεκρών.

Η νομολογία δέχεται η ίδρυση σωματείου, που έχει σκοπό την διάδοση ευνοϊκών για την καύση απόψεων, προσβάλλει την δημόσια τάξη σαν αντίθετη με τα χρηστά ήθη, τα οποία ταυτίζονται εδώ, σαν γενικές και θεμελιώδεις αντιλήψεις για την ηθική, με τις θεμελιώδεις αντιλήψεις περί ηθικής της Ανατολικής Ορθόδοξου Εκκλησίας του Χριστού¹¹. Μόνο το Εφετείο Αθηνών, με την απόφαση 1702/1988 έκρινε το αντίθετο, με το επιχείρημα ότι έχει θεσμοθετηθεί στις πιο πολλές χώρες και ότι ο κανόνας της εκκλησίας συνιστά έθιμο.

Δ) Άρθρο 14 παρ. 1: Ελευθερία της σκέψης

Το Σύνταγμα προστατεύει την ελευθερία των ιδεών και των στοχασμών. Ιδέα αποτελεί κάθε αναφορά του ανθρωπίνου πνεύματος¹² και ο σεβασμός της συνδέεται με την δημοκρατική λειτουργία της κοινωνίας. Αναμφίβολα,

¹¹ Ελένη Μαρκούτσου, «Η καύση των νεκρών», www.law.net.gr

¹² Δημητρόπουλος

υπόκειται στον περιορισμό των χρηστών ηθών. Η ρύθμιση όμως αφορά στοχασμούς που εξωτερικεύονται και δεν παραμένουν αυστηρά προσωπικές γνώμες. Εκφράσεις υβριστικές, που προσβάλλουν το λαϊκό αίσθημα, και ιδέες, που πλήττουν την δημόσια αιδώ, έρχονται σε αντίθεση με τα χρηστά ήθη και δεν προστατεύονται.

- ΑΠ, 13/1999, Υπόθεση Μπαμπινιώτη : Το δικαστήριο έκρινε το κατά πόσο τα άρθρα 14 παρ 1,2 και 3, που προστατεύουν την ελευθερία των στοχασμών, και 16 παρ.1, που αφορά την ελευθερία της επιστήμης, επειδή ακριβώς διαφυλάττουν ύψιστα κοινωνικά αγαθά, νομιμοποιούν προσβολές της προσωπικότητας. Η πλειοψηφία έκρινε, ότι, εφόσον δεν προσβάλλεται η αξία του ανθρώπου, οι προσβολές του δικαιώματος της προσωπικότητας δεν είναι παράνομες, καθώς συγκριτικά θεωρείται υποδεέστερο αγαθό. Όταν ο λεξικογράφος κατασκευάζει ένα έργο, μπορεί να καταγράψει τις ποικίλες σημασίες των λέξεων, που μπορεί να είναι υβριστικές ή μειωτικές για μια κοινωνική ομάδα, εφόσον ο ίδιος δεν αποδέχεται την σημασία τους. Έτσι λοιπόν έγινε δεκτό ότι η λέξη 'Βούλγαρος', που χρησιμοποιήθηκε για να δηλώσει τους οπαδούς μιας ομάδας, είναι μια ουδέτερη καταγραφή, αξιολογικά άχρωμη.
- ΑΠ 508/1974 για την ταινία 'Σεξ 13 Μποφόρ': Στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου κατοχυρώνεται η ελευθεροτυπία και η κατάσχεση των εντύπων. Εισάγεται σαν ρητή εξαίρεση η αντίθεση με τα χρηστά ήθη και η προσβολή της δημόσιας αιδούς. Σύμφωνα με το άρθρο 54 παρ.1 του ν.δ. 346/1969 (περί τύπου), άσεμνα

δημοσιεύματα είναι όσα χειρόγραφα, εικόνες, έντυπα ή άλλα αντικείμενα προσβάλλουν, κατά το κοινό αίσθημα, καταφανώς την δημόσια αιδώ. Η ταινία κρίθηκε αντίθετη με τα χρηστά ήθη και απαγορεύτηκε η προβολή της, καθώς σαν άσεμνη δεν προστατεύεται.

Ε) Άρθρο 15 παρ.2 Δικαίωμα στη ψυχαγωγία

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει την ραδιοφωνία, την τηλεόραση και τον κινηματογράφο, διαχωρίζοντάς τα από τον τύπο γενικά. Για λόγους προστασίας του κοινού, σε μια εποχή καταιγισμού πληροφοριών και εικόνων, ιδρύθηκε με την αναθεώρηση του 2001 το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης με στόχο την «αντικειμενική και με ίσους όρους μετάδοση των πληροφοριών και ειδήσεων, καθώς και προϊόντων λόγου και τέχνης, την εξασφάλιση της ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων που επιβάλλει η κοινωνική αποστολή της ραδιοφωνίας και της τηλεόρασης και η πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας, καθώς και τον σεβασμό της αξίας του ανθρώπου και την προστασία της παιδικής ηλικίας και της ενότητας».

Τα μέσα αυτά δεν νομιμοποιούνται να χρησιμοποιούν την ελευθερία του τύπου και της έκφρασης για να παραβιάζουν τα δικαιώματα των άλλων ή τους νόμους του κράτους, και για επεμβαίνουν στην προσωπική σφαίρα των πολιτών. Εκπομπές χαμηλού επιπέδου δεν προστατεύονται από το Σύνταγμα, ενώ το ΕΣΡ, με τις αποφάσεις του, αποσαφηνίζει την έννοια των χρηστών ηθών σαν όρια των δικαιωμάτων.

- ΕΣΡ 100/41/1998: Αφορά εκπομπή χαμηλού επιπέδου (Big Brother), που καθιστά τον άνθρωπο τηλεοπτικό

αντικείμενο, μειώνοντας την αξία του. Παραβιάζοντας την ιδιωτική ζωή των προσώπων, δημοσιοποίησε προσωπικά τους δεδομένα. Το ΕΣΡ έκρινε ότι ήταν αντίθετο το περιεχόμενό της στα χρηστά ήθη, δεδομένου μάλιστα ότι προβαλλόταν σε μεσημεριανή ώρα, όπου παρακολουθούσαν και ανήλικοι.

- Όταν το ΕΣΡ επέβαλλε πρόστιμο σε τηλεοπτικό κανάλι, επειδή προέβαλλε φιλί ανάμεσα σε ομοφυλόφιλους, η απόφαση κρίθηκε από πολλούς υπερβολική και παρωχημένη. Το ΕΣΡ θεώρησε ότι έπρεπε να προστατεύσει το νεαρό κοινό που παρακολουθούσε την σειρά.

ΣΤ) Άρθρο 16 παρ.1 Ελευθερία της τέχνης

Αν και ο συντακτικός νομοθέτης δεν ο προέβλεψε ρητά, η ελευθερία της τέχνης μπορεί να περιοριστεί από τα χρηστά ήθη. Ο άνθρωπος είναι ελεύθερος να δημιουργεί. Όταν όμως εκτίθεται το έργο του στο κοινό, δεν πρέπει να προσβάλλει τα εθνικά σύμβολα, το θρησκευτικό συναίσθημα¹³ και τις κρατούσες αντιλήψεις. Η τέχνη οφείλει να μην προκαλεί. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν προστατεύεται.

¹³ Έκθεση Outlook: Πίνακας που προσέβαλλε το θρησκευτικό συναίσθημα αποσύρθηκε και η υπόθεση δεν έφτασε στα δικαστήρια.

- **Πρωτ. Αθηνών 17115/1988:** Απόφαση για την ταινία του Σκοτσέζε «Ο Τελευταίος πειρασμός». Έστω και αν σκοπός του σκηνοθέτη ήταν η καλλιτεχνική δημιουργία, δεν υπάρχει δικαίωμα που να μπορεί να αντιτεθεί με το δικαίωμα της προσωπικότητας εκείνων των οποίων προσβάλλεται το θρησκευτικό συναίσθημα. Η συμπεριφορά του αντίκειται στο Σύνταγμα και υπερβαίνει τα όρια που θέτουν τα χρηστά ήθη, προσβάλλοντας την δημόσια αιδώ και το κοινό συναίσθημα. Εφόσον λοιπόν προσβάλλονται έννομα αγαθά, τίθεται εκτός προστασίας.

Ζ) Ελευθερία επιστήμης και έρευνας

Αν και η επιστήμη και η έρευνα στοχεύουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου, οι μέθοδοί τους και τα πορίσματά τους αμφισβητούνται συχνά όσον αφορά την ηθική ποιότητά τους. Σύμφωνα με την κρατούσα γνώμη, ο επιστήμονας, για να κρίνεται άξιος προστασίας, δεν πρέπει να έχει ανήθικους σκοπούς. Εφόσον δεν υπηρετεί την επιστήμη, καμία ανακάλυψη δεν γίνεται δεκτή, αν αντίκειται στα χρηστά ήθη.

Στην υπόθεση Μπαμπινιώτη συζητήθηκε κατά πόσο αυτή η ελευθερία δικαιολογεί την προσβολή της προσωπικότητας.

Η) Άρθρο 19 παρ.1 Απόρρητο της επικοινωνίας

Στο άρθρο 370^Α παρ.2 ΠΚ τιμωρείται «όποιος αθέμιτα παρακολουθεί με τεχνικά μέσα ή μαγνητοφωνεί συνομιλία τρίτων που δεν διεξάγεται δημόσια» ή «μαγνητοφωνεί

ιδιωτική συνομιλία αυτού και τρίτου χωρίς συναίνεση του τελευταίου».

Αθέμιτα σημαίνει αντίθετα με τα χρηστά ήθη και το παράνομο δεν αίρεται από το γεγονός ότι η συμπεριφορά του παραβίασε τον νόμο, καθιστώντας τον άξιο κυρώσεων. Η απόδειξη εγκληματικής πράξης οφείλει να γίνεται σύμφωνα με το Σύνταγμα και τους νόμους και όχι με τρόπο αντίθετο στα χρηστά ήθη.

- Εφ. Θεσσαλονίκης 556/1980: Οι μαγνητοταινίες σαν ιδιωτικό έγγραφο είναι απαράδεκτες αν η ηχογράφηση έγινε χωρίς την συγκατάθεση αυτού που ομιλεί. Έχουμε προσβολή της προσωπικότητας όταν ο ένας σύζυγος ηχογραφεί την συνομιλία του με τον άλλον, για να χρησιμοποιήσει την κασέτα σαν αποδεικτικό στοιχείο στην εκδίκαση του διαζυγίου.

Θ) Άρθρο 21 παρ. 1

Τα χρηστά ήθη οριοθετούν αυτό το άρθρο, λόγω της σημασίας του θεσμού του γάμου και της οικογένειας.

- Εφ. Θεσσαλονίκης, 556/1980: Απορρίφθηκε αίτηση διαζυγίου που προέβαλλε σαν λόγο διάλυσης του γάμου το γεγονός ότι η γυναίκα δεν ήταν παρθένα την πρώτη νύχτα του έγγαμου βίου.

Τα χρηστά ήθη στον Αστικό Κώδικα

A) ΑΚ 33 : Διάταγμα αλλοδαπού δικαίου δεν εφαρμόζεται εάν η εφαρμογή προσκρούει στα χρηστά ήθη ή γενικά στη δημόσια τάξη

Η αντίθεση κρίνεται στην εκάστοτε, συγκεκριμένη περίπτωση από τον δικαστή, με αντικειμενικά κριτήρια. Αν προσκρούει στην ελληνική έννομη τάξη, ακόμα και αν δεν έρχεται σε αντίθεση με κάποια διάταξη, η περίπτωση ή μένει αρρύθμιστη, ή εφαρμόζεται άλλη αλλοδαπή διάταξη, ή ρυθμίζεται από τον ημεδαπό νόμο.

B) ΑΚ 178: Κάθε δικαιοπραξία που αντιβαίνει στα χρηστά ήθη είναι άκυρη.

Η διάταξη αφορά κάθε είδους δικαιοπραξία. Εδώ η έννοια των χρηστών ηθών μεταβάλλεται με την εξέλιξη της κοινωνικής ηθικής και συνδυάζεται με τα πραγματικά περιστατικά. Για την εξειδίκευσή τους βοηθούν οι θεμελιώδεις αρχές και αξιολογήσεις που απορρέουν από το Σύνταγμα. Κρίσιμος χρόνος είναι αυτός στον οποίον εκδικάζεται η απόφαση, καθώς ο δικαστής θα κρίνει με το δίκαιο που ισχύει εκείνη την στιγμή¹⁴.

Η ανηθικότητα προκύπτει είτε από το περιεχόμενο της είτε από το σύνολο των πραγματικών περιστατικών.

¹⁴ Απ. Γεωργιάδης, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα 1997, σελ 382

- ΑΠ , Τμήμα Α, αρ. 299/1974: Δικαιοπραξία αντίθετη με τα χρηστά ήθη είναι άκυρη. Ο ΑΠ έκρινε ότι διαθήκη με την οποία αφήνεται περιουσία σε παλλακίδα και δηλώνεται περιφρόνηση προς εγγύτατα πρόσωπα είναι άκυρη κατά το 180 ΑΚ.
- ΑΠ, ολομέλεια, αρ. 398/ 1975: Αφορούσε σύμβαση πώλησης του θετού πατέρα του αναιρεσείοντα, με την οποία μεταβίβασε όλη του την περιουσία στην σύζυγο με τιμή χαμηλότερη της κανονικής και περιορίστηκε το κληρονομικό δικαίωμα του γιου του. Ο ΑΠ την έκρινε άκυρη σαν αντίθετη με τα χρηστά ήθη, τα οποία όρισε σαν «τις αντιλήψεις του χρηστώσ και εμφρόνως σκεπτόμενου μέσου κοινωνικού ανθρώπου», η αντίθεση με τις οποίες κρίνεται από το περιεχόμενο και τις περιστάσεις.

Ανάλογη είναι και η απόφαση 485/1974, τμήμα Α, του ΑΠ, όπου δίνεται πάλι ο ίδιος ορισμός.

- Εφ Αθηνών 1519/2005: Αντιβαίνει στα χρηστά ήθη σύμβαση μεταξύ συζύγων για επιτάχυνση της λύσης του γάμου τους, όσο αυτός διαρκεί. Δεν αντιβαίνει όμως συμφωνία για συμβιβαστική επίλυση των οικονομικών διαφορών τους για τον χρόνο μετά την λύση, εφόσον δεν γίνεται με σκοπό το διαζύγιο.

Γ) ΑΚ 179: Διάταξη που ρυθμίζει ειδικά τις αισχροκερδείς δικαιοπραξίες και αυτές που δεσμεύουν υπέρμετρα την ελευθερία του ατόμου

Οι αισχροκερδείς είναι επαχθείς δικαιοπραξίες περιουσιακού δικαίου, όχι υποχρεωτικά αμφοτεροβαρείς.

Αντικειμενικό κριτήριο είναι η δυσαναλογία παροχής και αντιπαροχής, που πρέπει να είναι προφανής στον παρατηρητή που γνωρίζει από συναλλαγές, και η εκμετάλλευση της απειρίας ή της ανάγκης του άλλου¹⁵.

- **Απ 405/1974:** Η αγωγή αναγνώρισης της ακυρότητας της δικαιοπραξίας με βάση το 179 ΑΚ, πρέπει να καθορίζει την δυσαναλογία των παροχών, αλλιώς απορρίπτεται σαν απαράδεκτη.
- **ΑΠ, απ 593/1972 :** Αφορά αναγνώριση ακυρότητας προσυμφώνου που είχε συναφθεί μεταξύ εταιρίας και ιδιωτών για την πώληση ακινήτου, λόγω δυσαναλογίας των παροχών. Ο ΑΠ επικυρώνει την απόφαση του εφετείου.
- **ΑΠ, απ 492, 2004:** Δικαιοπραξία αντίθετη με χρηστά ήθη είναι άκυρη. Ενόψει της πραγματικής αξίας του οικοπέδου και της αντιπαροχής που θα λάμβαναν οι οικοπεδούχοι, οι οποίοι θα συμμετείχαν στις δαπάνες κατασκευής των κοινόχρηστών μερών, υπάρχει προφανής δυσαναλογία παροχής και αντιπαροχής, με αποτέλεσμα η σύμβαση να είναι άκυρη.

Δ) ΑΚ 281: Απαγορεύεται η άσκηση του δικαιώματος όταν είναι αντίθετη με τα χρηστά ήθη

Το δικαίωμα δεν θα πρέπει να ασκείται με τρόπο που υπερβαίνει σαφώς τα όρια που επιβάλλουν τα χρηστά ήθη. Το κριτήριο είναι αντικειμενικό(δεν απαιτείται πταίσμα) και ο δικαστής το εξειδικεύει με βάση την κοινωνική ηθική

¹⁵ Γεωργιάδη, Σταθόπουλου, Ερμ ΑΚ αρ 179, σελ 271

που ισχύει στο συγκεκριμένο χώρο και χρόνο και όχι με τις δικές του πεποιθήσεις¹⁶. Επικουρικά, ισχύει η διάταξη 25§3 Σ, που απαγορεύει την κατάχρηση του δικαιώματος.

- **ΑΠ, ολομέλεια, 49/2005 ΝοΒ** : Καταγγελία διαρκούς σύμβασης αντιπροσωπεύσεως κατασκευάστριας εταιρίας αυτοκινήτων από την αντιπροσωπευόμενη. Όταν η καταγγελία ασκείται αντίθετα με τα χρηστά ήθη, είναι άκυρη. Δεν αντίκειται στα χρηστά ήθη όταν η λύση εντάσσεται στις προβλέψιμες συναλλακτικές δυνατότητες του ασκούντος το δικαίωμα και δεν είναι άσχετο με το συμφέρον της επιχείρησής του.

Ε) ΑΚ 919: Όποιος ζημίωσε άλλον με τρόπο αντίθετο με τα χρηστά ήθη, υποχρεούται σε αποζημίωση

Συμπληρώνοντας το αρ 914 ΑΚ, καλύπτει τις περιπτώσεις όπου υπάρχει ζημία και ανάγκη αποζημίωσης, ακόμα και αν δεν προσβάλλεται δικαίωμα ή έννομο συμφέρον. Και εδώ τα χρηστά ήθη κρίνονται αντικειμενικά, αλλά συνεκτιμάται η πρόθεση ή η αμέλεια.

- **Μον Πρωτ Αλεξανδρούπολης 19/2005**: Η αναζήτηση του πλουτισμού είναι δυνατή όταν υπήρξε ανηθικότητα λόγω των συνθηκών και κυρίως λόγω του τρόπου ενέργειας του λήπτη. Ανήθικη δικαιοπραξία συνιστά και

¹⁶ Απ. Γεωργιάδης, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, Εκδόσεις Σάκκουλα 1997, σελ 228

η συμμετοχή που εμποδίζει την συμμετοχή κάποιου σε πλειστηριασμό. Αποκλείεται η αναζήτηση της παροχής όταν η ανηθικότητα αφορά και τον δότη, εκτός αν η παροχή συνίσταται σε έγκυρη συνομολόγηση υποχρέωσης. Ο βαρυνόμενος με ανηθικότητα δότης μπορεί να ασκήσει είτε την αγωγή ελευθέρωσής του από την υποχρέωση είτε να προτείνει κατ'ένσταση την ανηθικότητα της αιτίας.

- **ΑΠ, απ 604/2005:** Υποχρέωση αποζημίωσης όποιου ζημίωσε άλλον κατά τρόπο αντίθετο με τα χρηστά ήθη. Δεν ενεργεί εναντίον των χρηστών ηθών ο δανειστής που υπαναχωρεί από την σύμβαση επειδή ο οφειλέτης δεν μπορεί να εκπληρώσει την παροχή του.

Αθέμιτος ανταγωνισμός, Εμπορικό Σήμα και χρηστά ήθη

- **Μον Πρωτ Ρόδου 88/2005:** Επαγγελματική δραστηριότητα ρυθμίζεται από γενική ρήτρα αθέμιτου ανταγωνισμού με αντίθεση στα χρηστά ήθη και τεκμαιρόμενη ανταγωνιστική πρόθεση, όπως απόσπαση πελατείας. Ανάρτηση από ιδιοκτήτη μπαρ διαφημιστικού εντύπου σε δέντρα και κολώνες χωρίς άδεια του δημάρχου, πέραν των κυρώσεων, δεν είναι αντίθετη με τα χρηστά ήθη, λόγω μη επιδίωξης και κτήσης ιδιαίτερου οικονομικού προβαδίσματος ή καλυτέρευσης ή απόσπασης πελατών.

- **Απ 1/1972 σε συνδυασμό με τον νόμο 146/1914** Απαγορεύεται σε γεωργικές και εμπορικές συναλλαγές κάθε πράξη αντίθετη με τα χρηστά ήθη, που γίνεται με σκοπό ανταγωνισμού. Η αντίθεση είναι νομικό ζήτημα που θα κριθεί από τον δικαστή.
- **Εφ. Αθηνών 5136/2005:** Το δικαστήριο έκρινε ότι δεν αντιβαίνει στα χρηστά ήθη η προμήθεια από έμπορο αλλοδαπής, η εισαγωγή στην Ελλάδα και η διάθεση από έμπορο στην κατανάλωση εμπορευμάτων, των οποίων το δικαίωμα αποκλειστικής εισαγωγής και αντιπροσώπευσης έχει άλλος.
- **Μον Πρωτ Αθηνών απ.9485/2000:** Το δικαστήριο έκρινε την έννοια των χρηστών ηθών σε υπόθεση σχετικά με την νομιμότητα σήματος(η απόφαση παρατίθεται στο τέλος)

Τα χρηστά ήθη στο ποινικό δίκαιο

Στο ποινικό δίκαιο τα χρηστά ήθη αναφέρονται μόνο στο άρθρο 308 ΠΚ, σχετικά με το έγκλημα της απλής σωματικής βλάβης. Στην δεύτερη παράγραφο του άρθρου ορίζεται ότι « δεν είναι άδικη η βλάβη της παρ.1 όταν επιχειρείται με την συναίνεση του παθόντος και δεν προσκρούει στα χρηστά ήθη».

Πρόκειται για μια σύνθετη ρύθμιση κατά την οποία τα χρηστά ήθη δεν αποτελούν προϋπόθεση του ενεργού της συναίνεσης, αλλά, αν διαπιστωθεί αντίθεσή της με αυτά,

την αποδυναμώνουν¹⁷. Χαρακτηριστικό παράδειγμα, γυναίκα να υποκύπτει έναντι πληρωμής στις ορέξεις σαδιστή, για να μπορέσει να συντηρήσει το παιδί της¹⁸.

Τα χρηστά ήθη εδώ έχουν την έννοια του αισθήματος ευπρέπειας, που έχουν οι ορθώς σκεπτόμενοι άνθρωποι. Σύμφωνα με έναν από τους κορυφαίους νομικούς επιστήμονες, τον Roxin, αντίθεση με τα χρηστά ήθη υπάρχει όταν η πράξη γίνεται για απόκρυψη ή διευκόλυνση εγκλήματος ή για ικανοποίηση σεξουαλικών ανωμαλιών.

Παραθέτω τρεις χαρακτηριστικές αποφάσεις στις οποίες ο δικαστής έκρινε πως υπάρχει αντίθεση:

- **ΑΠ 824/1981**: Οδηγός ξυλοκοπάει άλλον οδηγό, γιατί δεν τον άφησε να προσπεράσει.
- **ΑΠ 912/1981**: Ποδοσφαιριστής επιτέθηκε με κλοτσιές στον διαιτητή γιατί τον απέβαλλε
- Η ΕΔΕΜ (Ένωση Διπλωματούχων Ελληνίδων Μηχανικών) με ανακοίνωσή της αναφέρεται στην σεξουαλική παρενόχληση και καταγγελία σύμβασης **(5789/1998 απόφασης Εφετείου Αθηνών)**. Αναλυτικά σημειώνεται: Η καταγγελία της αορίστου χρόνου συμβάσεως εργασίας είναι μονομερής, αναιτιώδης δικαιοπραξία και δεν έχει για το λόγο αυτό ανάγκη αιτιολογίας. Το δικαίωμα όμως του εργοδότη να μπορεί να καταγγέλλει τη σύμβαση εργασίας του μισθωτού αναιτιολόγητα δεν είναι απεριόριστο, αλλά υπόκειται στον περιορισμό που τάσσεται από το άρθρο 281 του Αστικού Κώδικα, δηλαδή είναι άκυρη η καταγγελία και λογίζεται ότι δεν έγινε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 174 και 180 Α.Κ., όταν η άσκησή του υπερβαίνει προφανώς τα όρια που θέτουν η καλή πίστη, τα χρηστά ήθη ή ο οικονομικός ή κοινωνικός σκοπός του δικαιώματος αυτού.

¹⁷ Ν. Κ. Ανδρουλάκης, «Ποινικό Δίκαιο, Ειδικό Μέρος», Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 1974, σελ 133

¹⁸ του ίδιου, σελ 134

Υπέρβαση του παραπάνω δικαιώματος του εργοδότη υπάρχει και όταν η καταγγελία έγινε επειδή ο μισθωτός απέκρουσε τις ερωτικές προτάσεις και τη σεξουαλική παρενόχληση του εργοδότη, διότι στην περίπτωση αυτή η καταγγελία είναι αντίθετη με την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη. Ειδικότερα, η σεξουαλική παρενόχληση, που συνίσταται στην ανεπιθύμητη συμπεριφορά σεξουαλικής φύσεως που θίγει την αξιοπρέπεια του μισθωτού κατά την εργασία, αποτελεί προσβολή της προσωπικότητας του παρενοχλούμενου και η καταγγελία της εργασιακής συμβάσεως εκ μέρους του εργοδότη λόγω της αντίδρασης του μισθωτού στην εν λόγω προσβολή της προσωπικότητάς του είναι καταχρηστική.

Τα χρηστά ήθη στην Πολιτική και Διοικητική Δικονομία

Τα άρθρα 116 Κ.Πολ.Δ και 42 ΚΔΔ, παράλληλα με το ά. 19Σ, επιτάσσουν την διεξαγωγή της δίκης σύμφωνα με τα στοιχειώδη ηθικά παραγγέλματα και τις βασικές αρχές κοινωνικής ευθύτητας. Οι ρήτρες αποτρέπουν δόλιες και παρελκυστικές ενέργειες των διαδίκων στα πλαίσια μιας δίκης, ιδιαίτερα της πολιτικής, στην οποία δεν ισχύει η εξεταστική αρχή και η αρχή της πρωτοβουλίας του δικαστή (αρχές οι οποίες λειτουργούν αποτρεπτικά για τέτοια φαινόμενα στη διοικητική δίκη)¹⁹. Είναι φραγμοί στην

¹⁹ Δαντόγλου, Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο», εκδόσεις Σάκκουλα 1994, σελ 242, Κ. Δ. Κεραμέας «Αστικό Δικονομικό Δίκαιο- Γενικό Μέρος», εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα- Θεσ/κη 1986, σελ 196- 197

κατάχρηση των δικονομικών μέσων για άσχετα με αυτά σκοπούς.

Το άρθρο 323 Κ.Πολ.Δ. ορίζει ότι αλλοδαπή απόφαση, για να παράγει δεδικασμένο στην Ελλάδα, πρέπει μην αντίκειται στα χρηστά ήθη, τα οποία νοούνται σαν οι θεμελιώδεις αρχές της δημόσιας τάξης, η αντίθεση με τις οποίες θέτει σε κίνδυνο την ηθική, οικονομική και πολιτειακή τάξη της Ελλάδας²⁰.

- **ΑΠ, Τμήμα Β, απ. 977/1985:** Είναι αντίθετη με τα χρηστά ήθη συμφωνία με την οποία αλλοδαπό ή ημεδαπό αναρμόδιο δικαστήριο καθίσταται αποκλειστικά αρμόδιο για την εκδίκαση των περιουσιακών διαφορών των ενδιαφερομένων.
- **Εφ Αθηνών, απ. 78/1985:** Αφορά την διεθνή δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων. Αντίθετη με τα χρηστά ήθη είναι η συμφωνία αποκλεισμού της δικαιοδοσίας, όταν είναι πολύ επαχθής για το ασθενέστερο μέλος της συμφωνίας και επιβλήθηκε από τον ισχυρότερο σαν όρος κατάρτισής της.

²⁰ Κεραμέας, σελ 323

Συμπέρασμα

Η έννοια των χρηστών ηθών είναι αναπόσπαστα δεμένη με την κοινωνία και την εξέλιξή της. Οι θεμελιώδεις αντιλήψεις για την ηθική και συμπεριφορά μεταβάλλονται συνεχώς, για να προσαρμοστούν στην εκάστοτε ελληνική πραγματικότητα.

Η νομολογία, σε όλους τους κλάδους του δικαίου, χρησιμοποιεί σαν κριτήριο εξειδίκευσής τους τον ορθώς σκεπτόμενο, μέσο κοινωνικό άνθρωπο και τις απόψεις του. Λαμβάνοντας υπόψη το κοινό, περί ηθικής συναίσθημα, και τις επιταγές της κοινωνίας, κρίνει τις υποθέσεις άλλοτε πιο συντηρητικά(καύση των νεκρών) και άλλοτε πιο ελαστικά(

υπόθεση Μπαμπινιώτη), θεωρώντας ότι, αν η άσκηση του δικαιώματος υπερβαίνει αυτά τα όρια, δεν είναι άξια προστασίας.

Σε θέματα που έχουν προκαλέσει θύελλα αμφισβητήσεων, όπως πχ ο γάμος μεταξύ προσώπων του ίδιου φύλου, θα έχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον η θέση που θα πάρει μελλοντικά η ελληνική νομολογία.

Περίληψη

Τα χρηστά ήθη ορίζονται σαν οι γενικά κρατούσες απόψεις, το σύνολο των θεμελιωδών πολιτικών, οικονομικών, ηθικών και κοινωνικών αρχών και αντιλήψεων που επικρατούν στην Ελλάδα μια δεδομένη χρονική στιγμή και προβλέπονται στο ά. 5 παρ.1 Σ σαν γενική ρήτρα οριοθέτησης των ατομικών δικαιωμάτων, που κατοχυρώνονται στα άρθρα του Συντάγματος.

Η έννοιά τους εμφανίζεται και στους υπόλοιπους κλάδους του δικαίου(αστικό, ποινικό, δικονομικό), απαγορεύοντας κάθε συμπεριφορά που αντιβαίνει με αυτά. Η νομολογία παρουσιάζεται ενιαία όσον αφορά τον ορισμό

τους και την σημασία που έχουν για την ελληνική, δημόσια τάξη.

Summary

Virtuous manners are the social believes , all the fundamental political, economical, moral and social virtues and believes in Greece in a particular period of time. They are established on the article 5 of the Constitution as a general restriction to the human rights.

They affect also the other parts of law (civil , criminal etc) and they forbid every behavior that comes against them. The Greek case-law accepts a standard meaning and emphasizes their value for Greek Society.

Βιβλιογραφία

Συγγράμματα

1. Δαντόγλου Π. , «Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο», εκδόσεις Α.Ν.Σάκκουλα 1994
2. Δαντόγλου Π. , «Συνταγματικό Δίκαιο-Ατομικά Δικαιώματα», Α τόμος, εκδόσεις Α.Ν.Σάκκουλα 1991
3. Δαντόγλου Π., «Ατομικά και κοινωνικά Δικαιώματα», τόμος Β,
4. Αθ. Ράικος, «Συνταγματικό Δίκαιο, Θεμελιώδη Δικαιώματα», τόμος Β, 2^η έκδοση, εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα 2002
5. Αθ. Ράικος, «Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου», τόμος Α
6. Κονιδάρης, «Εγχειρίδιο Εκκλησιαστικού Δικαίου»
7. Α. Δημητρόπουλος, «Συνταγματικά Δικαιώματα», Γενικό Μέρος

8. Απ. Γεωργιάδης, «Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου», εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα 1997
9. Γεωργιάδης- Σταθόπουλος, «Ερμηνεία Αστικού Κώδικα», εκδόσεις Π. Σάκκουλα, Αθήνα 1978
10. Ν. Ανδρουλάκης, «Ποινικό Δίκαιο, Ειδικό Μέρος», εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα 1974
11. Κεραμέας, «Αστικό Δικονομικό Δίκαιο», εκδόσεις Σάκκουλα Αθήνα Θεσσαλονίκη 1986
12. Χρυσόγονος, «Ατομικά και κοινωνικά Δικαιώματα», εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα 2001
13. Ελένη Μαρκούτσου, «Η καύση των νεκρών»
14. Ζέπος Π., «Κατάχρηση δικαιώματος, προσβολή χρηστών ηθών και αθέμιτος ανταγωνισμός», ΕΕΝ Κ/793

Άλλες πηγές

1. Εφημερίδα Ελλήνων Νομικών
2. Νομικό Βήμα
3. www.lawnet.gr

Κατάλογος Αποφάσεων και αγωγών

ΑΠ, Τμήμα Β, απ. 977/1985

ΑΠ 912/1981

ΑΠ 824/1981

ΑΠ, απ 604/2005

ΑΠ, ολομέλεια, 49/2005 ΝοΒ

ΑΠ, απ 492, 2004

ΑΠ, απ 593/1972

ΑΠ485/1974, τμήμα Α,

ΑΠ, ολομέλεια, αρ. 398/ 1975

ΑΠ, Τμήμα Α, αρ. 299/1974

ΑΠ 508/1974 για την ταινία 'Σεξ 13 Μποφόρ', ΑΠ,1969/1990

ΑΠ, 13/1999, Υπόθεση Μπαμπινιώτη

ΑΠ 398/1975

ΑΠ(ολομέλεια), 217/1977

ΑΠ 1346/2000

ΑΠ 385/1994

Μον Πρωτ Αλεξανδρούπολης 19/2005

Πρωτ. Αθηνών, 17115/1988

Πρωτ. Αθηνών 17115/1988

Πρωτοδικείο Αθηνών, 17115/1988

Π. Πρωτ. Αθηνών

Μον. Πρωτ. Χίου 175/1990

Μον Πρωτ Αθηνών απ.9485/2000

Μον Πρωτ Ρόδου 88/2005

Εφ. Αθηνών 7402/197

9 Εφ Αθηνών, απ. 78/1985

Εφ Αθηνών 1519/2005

Εφετείο Αθηνών, απόφαση 1702/1988

Εφετείο Αθηνών 5789/1998

Εφ. Αθηνών 5136/2005

Εφ. Θεσσαλονίκης 556/1980

Πλημ. Αθηνών 1276/1978

Σ.τ.Ε.2422/1985, Τμήμα Δ

Σ.τ.Ε. 3703/1995:(στα πλαίσια της επαγγελματικής ελευθερίας

- γνωμοδοτικό σημείωμα του Καθηγητή Συνταγματικού Δικαίου της Νομικής Σχολής Αθηνών Νίκου Αλιβιζάτου
- ΕΣΡ 100/41/1998

- Απ 405/1974
- Απ 1/1972 σε συνδυασμό με τον νόμο 146/1914

Νομικός Σύμβουλος

Ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Κλεινού Αστεως
ΑΓΩΓΗ

Φρίξου Πολίτη, κάτοικου Κλεινού Αστεως
ΚΑΤΑ

Της ασφαλιστικής εταιρίας Κούφιο Μεγαθήριο ΑΕΓΑ, που εδρεύει
επίσης στο
Κλεινόν Αστυ.

Την 1-4-1993 το υπ? αριθμ. SOS 666 ΙΧ επιβατικό αυτοκίνητο, παραβίασε εν ψυχρώ τον κόκκινο σηματοδότη στη διασταύρωση των οδών Φόβου και Πεσόντων

Ασφάλτου και μπήκε κάθετα από την οδό Φόβου στην Λεωφόρο Πεσόντων, κλείνοντας αιφνιδιαστικά το δρόμο στο υπ? αριθμ. ΩΧΟΥ 000 ΙΧ αυτοκίνητό μου, που οδηγούσα επί της Λεωφόρου Πεσόντων περνώντας με πράσινο τη διασταύρωση με την οδό Φόβου. Αποτέλεσμα ήταν να συγκρουστούν τα δύο αυτοκίνητα, από τα οποία το δικό μου, που ήταν ένα ολοκαίνουργιο (μηνών) αυτοκίνητο κατασκευής εργοστασίου Τριπλό Αστέρι Γερμανίας μοντέλο 190, έπαθε σοβαρές ζημιές στο εμπρός μέρος του, ύψους 600.000 δραχμών περίπου. Ο οδηγός του πιο πάνω ζημιογόνου αυτοκινήτου παραδέχθηκε αμέσως την αποκλειστική του υπαιτιότητα για τη σύγκρουση και έκανε τη σχετική δήλωση στην πιο πάνω αναφερόμενη ασφαλιστική εταιρία, στην οποία είχε ασφαλισμένο το αυτοκίνητό του. Η εναγόμενη ασφαλιστική εταιρία αποδέχθηκε να πληρώσει τις ζημιές του αυτοκινήτου μου, όπως αυτές προέκυπταν από τα τιμολόγια του επίσημου συνεργείου της αντιπροσωπείας, όπου είχα εν τω μεταξύ επισκευάσει το αυτοκίνητό μου προκατώντας ο ίδιος τη δαπάνη. Τις ζημιές αυτές άλλωστε είχε απολύτως επιβεβαιώσει προς αυτήν ο υπάλληλός της πραγματογνώμονας, τον οποίο έπειτα από ειδοποίησή μου είχε στείλει και είχε εξετάσει το αυτοκίνητο πριν αυτό επισκευαστεί. Αρνήθηκε όμως να μου καταβάλλει οποιοδήποτε άλλο ποσό για άλλες ζημιές, που είχα υποστεί. Εξήγησα στον υπεύθυνο υπάλληλο της εναγόμενης, ότι δεν με ενδιέφεραν άλλες ζημιές, όπως αποζημίωση για ταξί κατά το χρόνο που στερήθηκα το αυτοκίνητό μου μέχρι να επισκευαζόταν, ηθική βλάβη μου από την ταλαιπωρία που χωρίς να φταίω υπέστην κ.λπ., αλλά ότι θεωρούσα υποχρέωση της εταιρίας του, να με αποζημίωνε για τη μείωση της αγοραίας αξίας μεταπώλησης του αυτοκινήτου μου. Είναι πράγματι αυτονόητο, ακόμη και για τον μη ειδικό, ότι το αυτοκίνητό μου, θεωρείται πλέον όχι καινούργιο, αλλά τρακαρισμένο, με αποτέλεσμα στην περίπτωση που θέλω να το πωλήσω, ο υποψήφιος αγοραστής, γνωρίζοντας το βεβαρυμένο παρελθόν του (το οποίο δεν μου επιτρέπει ο νόμος, αλλά και δεν προτίθεμαι να του αποκρύψω) θα προσφέρει τιμή μειωμένη κατά ποσοστό που εκτιμώ σε 10%, (δηλαδή κατά 1.000.000 δραχμές αφού η αξία του αυτοκινήτου πριν από τη σύγκρουση ήταν τουλάχιστον 10.000.000), σε σχέση με εκείνη που θα πρόσφερε, αν το αυτοκίνητο ήταν ατρακάριστο. Η εναγόμενη εταιρία αρνήθηκε, λέγοντας ότι ο μόνος συμβιβασμός που θα δεχόταν ήταν, να πλήρωνε τα τιμολόγια και μόνον. Της επρότεινα τότε, να μου επλήρωνε τα τιμολόγια, που ούτως ή άλλως τα δεχόταν και για το κονδύλι της μείωσης της αξίας του αυτοκινήτου μου, που το αμφισβητούσε, και μόνον αυτό, να επιφυλασσόμουν και να προσέφευγα στο Δικαστήριο, το οποίο και θα με έλυσε τη διαφορά. Η εναγόμενη εταιρία όμως διά στόματος του υπαλλήλου της μου εδήλωσε, ενώπιον μαρτύρων, ότι δεν αμφισβητούσε τη μείωση της αξίας του αυτοκινήτου μου, την οποία άλλωστε θεωρούσε αυτονόητη και αυταπόδεικτη υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις και για τον συγκεκριμένο τύπο αυτοκινήτου, πλην όμως είναι απαράβατη αρχή και απαρέγκλιτα τηρούμενη πρακτική, τόσο της ίδιας, όσο και όλων των άλλων ασφαλιστικών εταιριών, ότι χωρίς Δικαστήριο πληρώνει μόνον τα τιμολόγια και τίποτε άλλο, ό,τι ζημιά και αν έχουν πάθει τα αυτοκίνητα των δικαιούχων της αποζημίωσης. Μου είπε δε ορθά κοφτά, ότι αν δεν της υπέγραφα απόδειξη, ότι με την πληρωμή των τιμολογίων θεωρώ τον εαυτό μου εξοφλημένο και πλήρως αποζημιωμένο και ότι ουδεμία άλλη απαίτηση έχω από αυτήν ή τον πελάτη της από τη συγκεκριμένη σύγκρουση, δεν θα μου πλήρωνε τίποτε και, ας πήγαινα στα Δικαστήρια, να πληρώνω δικηγόρους και να πάρω χρήματα έπειτα από χρόνια!

Έτσι υπέγραψα την εξοφλητική απόδειξη, που μου εξήτησε η εναγόμενη, η οποία μου επλήρωσε με τον τρόπο αυτό μόνον τα τιμολόγια των επισκευών του αυτοκινήτου μου. Αυτό όμως δεν το έκανα με τη θέλησή μου, αλλά εξαιτίας του πιο πάνω ωμού εκβιασμού της εναγόμενης εταιρίας, που εκμεταλλευόμενη την άμεση ανάγκη μου να εκάλυπτα το ποσόν της επισκευής του αυτοκινήτου μου, αρνήθηκε κατά τρόπο

παράνομο και αθέμιτο, να μου πληρώσει το ποσόν που σύμφωνα με το νόμο ήταν υποχρεωμένη να μου πλήρωνε, (δεδομένου ότι δεν δικαιούται να επιλέγει η ίδια και μάλιστα εκ των προτέρων εισάγοντας γενικό κανόνα ποιά κονδύλια θα πληρώνει και ποιά όχι) και αντίθετα με εξανάγκασε και υπέγραψα χωρίς να το θέλω, ότι τάχα εξοφλήθηκα και ικανοποιήθηκα, ενώ εγνώριζε και της το εδήλωσα, ότι δεν θεωρούσα τον εαυτό μου εξοφλημένο. Για το λόγο αυτόν η πιο πάνω ενυπόγραφη δήλωση που μου απέστασε η εναγόμενη είναι άκυρη, ως δικαιοπραξία που υπαρπάχθηκε κατά τρόπο αντίθετο με τα χρηστά ήθη, κατά την σαφή επιταγή του άρθρου 179 του Αστικού Κώδικα, που μάλιστα στην παράγραφο 2 ο νομοθέτης διευκρινίζει, ερμηνεύοντας συγκεκριμένα τί, μεταξύ άλλων, θεωρεί ανήθικο, ότι: Άκυρη ως αντικείμενη στα χρηστά ήθη, είναι ιδίως η δικαιοπραξία με την οποία δεσμεύεται υπέρμετρα η ελευθερία του προσώπου ή με την οποία κάποιος εκμεταλλευόμενος την ανάγκη άλλου, συνομολογεί ή λαμβάνει για τον εαυτό του ή υπέρ τρίτου για κάποια παροχή περιουσιακά ωφελήματα, που κατά τις περιστάσεις τελούν σε προφανή δυσαναλογία προς την παροχή αυτήν. Στην προκειμένη περίπτωση είναι προφανές ότι δεν υπήρξε καν παροχή εκ μέρους της εναγόμενης εταιρίας, αφού δεν έγινε κάποιος συμβιβασμός, όπου το κάθε μέρος να παραχωρήσει κάτι στο άλλο, προκειμένου να μοιραστούν τα οφέλη και οι ζημιές και να λυθεί η διαφορά, αλλά μόνον εγώ παρουσιάζομαι να παραιτήθηκα τάχα από τα νόμιμα δικαιώματά μου, ενώ η εναγόμενη εταιρία δεν παραχώρησε τίποτε, αφού ήταν ούτως ή άλλως υποχρεωμένη από το νόμο και τη δήλωση του πελάτη της να κάλυπτε τα τιμολογία μου. Ούτε βέβαια μπορεί να θεωρηθεί ως παροχή, το ότι δεν πραγματοποίησε την απειλή της, να μην πλήρωνε τα τιμολογία μου και να με ταλαιπωρούσε παράνομα στα Δικαστήρια και γι? αυτά, τη στιγμή, που εγνώριζε και δεν αμφισβητούσε τις ζημιές αυτές του αυτοκινήτου μου, τις οποίες έπρεπε σύμφωνα με το νόμο να μου επλήρωνε, και για το κονδύλι της μείωσης της αξίας, εφ? όσον το αμφισβητούσε, να με άφηνε (και να μην προσπαθούσε να με παρεμποδίσει) να προσέφευγα στα Δικαστήρια, ώστε να υπήρχε δίκαιη κρίση γι? αυτό. Επιπρόσθετα, και αν ακόμη ήθελε να θεωρηθεί, πράγμα που αρνούμαι, ότι η εναγόμενη εδικοιούτο, διαπραγματευόμενη, να αξίωνε από εμένα εξοφλητική απόδειξη και παραίτησή μου από τα άλλα, πλην των τιμολογίων δικαιώματά μου, προκειμένου να με επλήρωνε εξώδικα και χωρίς να χρειαζόταν να προσέφευγα στα Δικαστήρια, και πάλι η συμπεριφορά της στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι παράνομη και η υπογραφή μου άκυρη, καθ? όσον σύμφωνα με το άρθρο 281 του Αστικού Κώδικα τα δικαιώματα δεν επιτρέπεται να ασκούνται καταχρηστικά και κατά τρόπο, που υπερβαίνει προφανώς τα όρια, που επιβάλλουν η καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός τους. Στην προκειμένη περίπτωση είναι όχι μόνον κακόπιστη, αλλά υπερβαίνει κατά πολύ τον οικονομικό και κοινωνικό σκοπό του δικαιώματος των διαπραγματεύσεων, ο οποίος είναι, να μπορεί ο διαπραγματευόμενος να προστατεύεται από τυχόν κατά περίπτωση αβάσιμες αξιώσεις των αντισυμβαλλόμενων του αποκρούοντάς τες, και όχι να επωφελείται αθέμιτα από την ισχυρότερη οικονομικά θέση του και να εκμεταλλεύεται την ανάγκη των δικαιούχων της αξίωσης, (αποζημίωσης εν προκειμένω), ώστε εκ συστήματος εκ των προτέρων και ανεξάρτητα από τη βασιμότητα ή όχι των απαιτήσεών τους, να τους υποχρεώνει να παραιτούνται παρά τη θέλησή τους από νόμιμα δικαιώματά τους.

Για τους λόγους αυτούς και με την επιφύλαξη κάθε δικαιώματός μου και ιδιαίτερα του δικαιώματός μου να ζητήσω περαιτέρω από την εναγόμενη αποζημίωση για την προσβολή που προκάλεσε στην προσωπικότητά μου με την πιο πάνω συμπεριφορά της. ΖΗΤΩ να υποχρεωθεί από το Δικαστήριο Σας η εναγόμενη να μου καταβάλλει το ποσόν των δρχ. 1.000.000 για τη μείωση της αξίας του αυτοκινήτου μου, ή όσο εν πάση περιπτώσει κρίνει το Δικαστήριο Σας ότι μειώθηκε αυτή, και να καταδικαστεί επί πλέον στην εν γένει δικαστική δαπάνη μου.

Κλεινόν Αστυ
Ο πληρεξούσιος δικηγόρος

30

Φεβρουαρίου

1993

Μον.Πρωτ.Αθ. (Αρ. Απ. 9485/2000)**Προστασία σήματος**

.ικαστής: Γεώργιος Μιχολιάς, Πρόεδρος Πρωτοδικών

.ικηγόροι: .ημήτριος Φιλής – Αγγελική Νεστορίδου

Η απόφαση

Με την υπό κρίση αίτηση, η οποία θεωρείται ότι δεν ασκήθηκε κατά του δού και του 7ου των καθ' ων λόγω νομότυπης παραίτησης της αιτούσης από το δικόγραφο της, ... η αιτούσα ισχυρίζεται ότι έχει συ(σταθεί νόμιμα με το άρθρο 2 του Ν. 2598/1998 με σκοπό την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων που θα διεξαχθούν στην Ελλάδα το έτος 2004 και ότι με πρόβλεψη του νομού αυτού προστατεύονται ως σήματα υπέρ αυτής, εκτός των άλλων, και οι όροι «Ολυμπιακός», «Ολυμπιάδα», «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004», «Ολυμπιακοί Αγώνες - Ελλάδα», η επωνυμία και ο διακριτικός της τίτλος «Αθήνα 2004» και κάθε άλλος συναφής όρος στα Ελληνικά ή σε οποιαδήποτε ξένη γλώσσα, που έχουν αυτοδικαίως καταχωρηθεί στο αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Εμπορίου χωρίς προηγούμενο έλεγχο της συνδρομής καταχώρησής τους. Περαιτέρω ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με τον ως άνω νόμο, η απαγόρευση χρήσης των προαναφερθέντων όρων από τους τρίτους επεκτείνεται και στις χρήσεις των όρων αυτών στο Internet και ακόμη ότι προστατεύονται κατά τις διατάξεις του Ν. 2239/1994 το έμβλημα και η μασκότ αυτής, καθώς και το δηλωτικό απόφθεγμα (Motto: citius-altius-fortius - ταχύτερα- ψηλότερα-δυνατότερα). Ακόμη ισχυρίζεται ότι η α' των καθ' ων, τουλάχιστον από 25.5.2000f χρησιμοποιεί ως όνομα περιοχής διαδικτύου (domain name) τον όρο «www.olympicgames2004.gr», δηλαδή Ολυμπιακοί Αγώνες 2004, και με τον όρο αυτόν ονομασία ανευρίσκεται στο διαδίκτυο (Internet) και γίνεται παραπομπή στις ιστοσελίδες (περιεχόμενο)web (σάιτ) που διατηρεί, στις οποίες αναφέρει για την, ή της δραστηριότητά, ότι παρέχει σε τρίτους πρόσβαση στο internet, ευρύ φάσμα υπηρεσιών που σχετίζεται με το Internet, μισθωμένες, γραμμές στο Internet, τεχνική υποστήριξη σε όσους χρησιμοποιούν Internet, σχεδιασμό ιστοσελίδες, καθώς και άλλες πληροφορίες για τη λειτουργία της. Τέλος η αιτούσα ισχυρίζεται ότι η πρώτη των καθ' ιόν με την ονομασία περιοχής διαδικτύου που χρησιμοποιεί «Olympicgames2004» κάνει παράνομη χρήση του όρου αυτού που προστατεύεται από το νόμο και που αυτή (αιτούσα) είναι μοναδική δικαιούχος της χρήσης αυτού, αλλά και των συναφών και παρεμφερών όρων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, καθόσον η βούληση του νομοθέτη (Ν 2598/ 1998) ήταν να αποτελέσουν οι ως άνω όροι αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης με αποκλειστικό δικαιούχο την αιτούσα, οι δε πρόσοδοι της εκμετάλλευσης να διατεθούν για τη διενέργεια των Ολυμπιακών Αγώνων, ότι η προστασία των ως άνω όρων επιβεβαιώθηκε με το νόμο 2819/2000, ότι επιπλέον η αιτούσα από της ιδρύσεως της. το έτος 1998. κάνει συνεχώς χρήση στον τύπο και στα λοιπά μέσα μαζικής ενημέρωσης των όρων «Ολυμπιακοί αγώνες», «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004» κλπ. και ότι με τη συμπεριφορά της η πρώτη των καθ' ων η αίτηση βλάπτει το δικαίωμα της στη χρήση του όρου «olympicgames 2004» εκμεταλλεόμενη αυτόν που είναι σήμα φήμη, προς ίδιο όφελος της. Ότι η συμπεριφορά αυτή της πρώτης των καθ' ων γίνεται με πρόθεση, αντίκειται στα χρηστά ήθη, συνιστά παράβαση των άρθρων 1 και 13 του Ν. 146/1914 περί αθεμίτου ανταγωνισμού και αποδυναμώνει ουσιωδώς την εμπορική εκμετάλλευση των όρων αυτών από την αιτούσα, καθόσον προκαλεί και σύγχυση στις συναλλαγές, εμπλέκοντας τους Ολυμπιακούς Αγώνες που θα γίνουν στην Αθήνα το 2004 με την επιχειρηματική της δραστηριότητα, δημιουργώντας την εντύπωση στο μέσο καταναλωτή ότι η ίδια η πρώτη των καθ' ων και οι συναλλαγές της έχουν σχέση με το φορέα που διοργανώνει τους Ολυμπιακούς Αγώνες Με το ως άνω περιεχόμενο, και με την επίκληση επικείμενου κινδύνου, η αιτούσα ζητεί με την αίτησή της:

α) Να παύσει η πρώτη των καθ' ων να χρησιμοποιεί ως όνομα περιοχής διαδικτύου (domain-name) καθώς και σε οποιαδήποτε συναλλακτική της

δραστηριότητα τον όρο «olympicgames2004», καθώς και οποιοδήποτε άλλο όρο που συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες ή να παρέχει αυτά σε τρίτους και να εμφανίζεται στο Internet; διατασσομένης της άρσεως της προσβολής της.

β) Να απαγορευθεί στην πρώτη των καθ' ων να έχει στο site - ιστοσελίδες της - στο Internet (.ιαδίκτυο) περιεχόμενο που σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, καθώς και οποιοδήποτε σχετικό όρο, έμβλημα, σήμα, περιεχόμενο και σύμβολο που συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες ή να παρέχει σε τρίτους site με το περιεχόμενο αυτό ή να φιλοξενεί στο δικό της site τρίτους με το περιεχόμενο αυτό.

γ) Να απειληθεί χρηματική ποινή ενός εκατομμυρίου δραχμών σε βάρος της πρώτης των καθ' ων και χρηματική κοινή επίσης 1.000.000 δραχμών προσωπικής κράτησης διάρκειας (6) μηνών.

δ) Να υποχρεωθούν οι τέσσερις πρώτοι των καθ' ων να αποσύρουν από τη κυκλοφορία τα μέσα προσβολής (φυλλάδια κλπ.) του όρου Olympicgames 2004 που χρησιμοποιούν .

ε) Να διαταχθεί η δημοσίευση περιλήψεως του διατακτικού της απόφασης που θα εκδοθεί σε δύο εφημερίδες που κυκλοφορούν στην Αθήνα, με δαπάνες το τεσσάρων πρώτων των καθ' ων.

στ) Να επιτραπεί σ' αυτήν (αιτούσα) να καταχωρήσει στο site που τηρεί σι Internet με το όνομα «www.athensolympic.org» περίληψη της αποφάσεως που θα εκδοθεί.

ζ) Να υποχρεωθεί το καθ' ου I.T.E. να διακόψει τη σύνδεση στο Internet της πρώτης των καθ' ων με το όνομα περιοχής διαδικτύου «Olympicgames 2004» και να απαγορευθεί σ' αυτό η χορήγηση στην πρώτη των καθ' ων νέου domain-name που να αποτελεί παραποίηση ή απομίμηση του ως άνω ονόματος περιοχής διαδικτύου ως και οποιοδήποτε άλλου όρου και ονομασίας που να συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες και

η) Να υποχρεωθεί η πρώτη και το πέμπτο των καθ' ων να αποσύρουν από τα Indexes - ηλεκτρονικούς πίνακες περιεχομένων του internet - το όνομα περιοχή διαδικτύου «Olympicgames2004»

Η αίτηση αυτή αρμοδίως φέρεται ενώπιον του .ικαστηρίου τούτου για εκδί- κηση κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων (άρθρα 683 παρ. 1,68&βπ. κο 25 παρ. 2 του ΚΠολ.) και είναι νόμιμη στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 2, παρ. 1,2 και 7 του Ν 2598/1998.2 του Ν. 2819/2000,1,13,14, 20 και 22 του ν. 14ί 1914,1,2,4,6, 8, 14, 15, 18, 24,26,27, 28,29, 31, 39*ν»'Ν. 2239/1994, 731, 732 το ΚΠολ..

Επομένως, η αίτηση πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω κατ' ουσίαν, έρημη του 5ου των καθ' ων, το οποίο αν και κλήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (όπου προκύπτει από την υπ' αριθμόν'347/3.8.2000 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επί μελέτη του Πρωτοδικείου Ηρακλείου Γεωργίου Επιτροπάκη) δεν εμφανίστηκε κατά τη συζήτηση της και κατ' αντιμωλίαν των λοιπών διαδίκων ως προς τους οποίου, θεωρείται ότι ασκήθηκε η κρινόμενη αίτηση του

1994 συμπεριέλαβαν ρύθμιση για τα σήματα φήμης, η ύπαρξη δε τέτοιου σήματος δημιουργεί απαράδεκτο προς κατάθεση (άρθρο 4 § I γ Ν. 2239/1994), ενώ ο δικαιούχος τέτοιου σήματος έχει την προστασία του άρθρου 26 § I του νόμου αυτού. Για να υπάρχει σήμα φήμης, πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά αυξημένος βαθμός καθιέρωσης του σήματος στις συναλλαγές, μοναδικότητα του σήματος, με την έννοια ότι τούτο δεν έχει φθαρεί χρησιμοποιούμενο κατά τρόπο ευρύ από τρίτους σε ανόμοια προϊόντα, να εμφανίζει ορισμένο βαθμό ιδιοτυπίας και να υπάρχει θετική εκτίμηση του κοινού σχετικά με τα προϊόντα ή υπηρεσίες που διακρίνει. Για να προστατευ-θεί το σήμα φήμης απαιτείται να πρόκειται για σήμα φήμης στην Ελλάδα, παραποίηση ή απομίμηση του σήματος φήμης και χρήσης του έστω σε προϊόντα ή υπη-ρεσίες που δεν ομοιάζουν με εκείνα με τα οποία έχει καταχωριστεί, η χρησιμο-ποίηση από τον τρίτο θα προσπόριζε σ* αυτόν χωρίς εύλογη αιτία αθέμιτο όφελος από το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενέστερου σήματος ή θα έβλαπτε το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη αυτού. Στο σήμα φήμης δεν αξιώνεται για την προστασία του (αστική και διοικητική) κίνδυνος σύγχυσης (Λιακόπουλος, Βιομη-χανική Ιδιοκτησία σελ. 127-128). Η διεύρυνση προστασίας του σήματος φήμης πέρα από τα όμοια ή παρόμοια προϊόντα, δικαιολογείται από τον έντονο διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του. Προκαλεί δε προσβολή η χρησιμοποίηση του, είτε διό-τι με τη χρήση του από τρίτο επέρχεται διάβρωση (εξασθένηση) της διακριτικής του ικανότητας, είτε διότι

πρόκειται για παρασιτικό ανταγωνισμό, δηλαδή ανταγω-νιστική επιβίωση του τρίτου εξαιτίας της χρήσης του σήματος φήμης, οπότε ο τρί-τος αποκομίζει χωρίς εύλογη αιτία (χωρίς αντάλλαγμα) αθέμιτο όφελος Τέλος, δεν προβλέπεται [στο Ν. 2239/1994\ δυνατότητα του πολιτικού δικαστη-ρίου να διατάξει τη δημοσίευση περιλήψεως της αποφάσεως του σε εφημερίδες. Τέτοια εξουσία παρέχεται μόνο στο ποινικό δικαστήριο, κατά τα άρθρα 30 και 28 του Ν. 2239/1994, για τις καταδικαστικές αποφάσεις περί σήματος με δαπάνη του καταδικασθέντος. Από τα ανωτέρω παρέπεται ότι για να υποβληθεί αίτημα παρο-χής άδειας δημοσιεύσεως του διατακτικού της αποφάσεως με έξοδα του εναγομέ-νου στην περίπτωση που εγείρεται αγωγή περί παραλείψεως της χρήσεως σήματος από τρίτον, πρέπει η αγωγή αυτή να περιέχει και βάση που θεμελιώνεται στη διά-ταξη του άρθρου Ι του Ν. 146/1914 περί αθεμίτου ανταγωνισμού», δηλαδή να εκτί-θεται στη σχετική αγωγή ότι η παράνομη χρήση του σήματος από τον εναγόμενο τρίτο έγινε με σκοπό ανταγωνισμού του ενάγοντος δικαιούχου του σήματος και κατά τρόπο που αντίκειται στα χρηστά ήθη (ΕφΑθ 454/90 Ελλ.νη 32.198).

Στην προκειμένη περίπτωση από την κατάθεση της μάρτυρα της αιτούσης Ε. που εξετάστηκε ενόρκως στο ακροατήριο του .ικαστηρίου τούτου και από όλα. Με το άρθρο 2 παρ. Ι του ν. 2598/1998 συστήθηκε η αιτούσα που είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας με επωνυμία «Ορ-γανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων - Αθήνα 2004» και το διακριτικό τίτλο «Αθήνα 2004». Σκοπός της εταιρείας είναι η οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα το 2004, ασκεί δε αυτή όλες τις εξουσίες και τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στις διατάξεις του Ολυμπιακού Χάρτη και στη σύμβαση που υπο-γράφηκε την 5.9.1997 στη Λοζάννη μεταξύ της ..Ο.Ε., της Ε.Ο.Α. και του .ήμου Αθηναίων. Κατά το άρθρο 3 του παραπάνω νόμου προστατεύονται κατά τις διατά-ξεις του νόμου 2239/1994 περί σημάτων, το ολυμπιακή σύμβολο, όπως τούτο προσ-διορίζεται στο παράρτημα της Συνθήκης του Ναϊρόμπι, οι όροι «Ολυμπιακός», «Ολυ-μπιάδα» και το δηλωτικό ολυμπιακό απόφθεγμα (motto: Ciluis Altius-Fortius, Τα ταχύτερα Ψηλότερα-.υνατότερα) τόσο στα Ελληνικά, όσο και σε κάθε ξένη γλώσ-σα, καθώς και τα εμβλήματα και σήματα της Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων. Τα Ολυμπιακά Σύμβολα, οι όροι, το δηλωτικό απόφθεγμα, ία εμβλήματα και τα σήμα-τα που αναφέρονται παραπάνω, έχουν αυτοδικαίως καταχωρηθεί στο αρμόδιο τμή-μα του Υπουργείου Εμπορίου, χωρίς προηγούμενο έλεγχο της συνδρομής των προϋ-ποθέσεων καταχώρησης τους. Η Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων ή η Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων - Αθήνα 2004 ασκούν κατ' αποκλειστικότητα τα δικαιώματα που απορρέουν από τις πιο πάνω διατάξεις. Τα προαναφερόμενα εμβλήματα, σύμβολα και τα σήματα απολαύουν της προστασίας τόσο ως προς τις κλάσεις των εμπορευμάτων και προϊόντων όσο και των διατάξεων αυτών υπάγονται η επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος της Εταιρίας «Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπια-κών Αγώνων - Αθήνα 2004» καθώς και των θυγατρικών της εταιριών και ιδίως οι όροι «Αθήνα 2004», «Ολυμπιακοί Αγώνες'- Αθήνα 2004», «Ολυμπιακοί Αγώνες - Ελλάδα» και κάθε άλλος συναφής στα ελληνικά ή σε οποιαδήποτε ξένη γλώσσα, Η σχετική απαγόρευση ισχύει και στις χρήσεις των όρων αυτών στο Internet. Στο άρθρο 3 του παραπάνω νόμου προστέθηκε, με το άρθρο 2 του Ν. 2819/2000, παρά-γραφος 9, σύμφωνα με την οποία: ως Ολυμπιακή σύμβολα και Σήματα νοούνται όλα τα προστατευόμενα αγαθά που αναφέρονταν στις παραγράφους 1 έως 7 του άρθρου αυτού, μπορεί όμως να προβλέπονται μία απόφαση των Ολυμπιακών Λειτουργιών Πολιτισμού και .ικαιοσύνης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και άλλα συ-ναφή προς αυτά αγαθά, στα οποία θα απολαύουν της «ιδικής αυτής προστασίας, η οποία προβλέπεται στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, ιδιαίτερα του νόμου περί σημάτων

Η πρώτη των καθ' ων ανώνυμη εταιρεία έχει κατοχυρώσει στην ιδιοκτησία της από τους πρώτους μήνες του έτους 2000 ως όνομα περιοχής διαδικτύου (domain name) τον όρο «www Olympicgames2004 gr», δηλαδή Ολυμπιακοί Αγώνες 2004 και net net, ευρύ φάσμα υπηρεσιών που σχετίζεται με το Internet, φιλοξενία ιστοσελίδων σχεδιασμό ιστοσελίδων, με ποιες εταιρείες του εξωτερικού συνεργάζεται καθώς και λοιπές πληροφορίες για τη λειτουργία της, έχει δε τη δυνατότητα να αλλάξει το περιεχόμενο των ιστοσελίδων που διατηρεί στο Internet. Οι 2ος, 3ος ΚΜ 4ος των καθ' ων είναι μέλη του .ιοικητικού Συμβουλίου της πρώτης, την οποία και εκπρο-σωπούν. Το 5ο των καθ' ων είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που έχει Από το

νόμο τη δυνατότητα να εγκρίνει και να συνδέει κάθε ενδιαφερόμενο με το Internet, χορηγώντας του πρόσβαση σ' αυτό με ένα όνομα που θα εμφανίζεται στο Internet, το domain name (όνομα περιοχής .ιαδικτύου), καθώς επίσης του παρέχει πλέον λόγω του ονόματος που λαμβάνει τη δυνατότητα να διατηρεί ιστοσελίδες. Το 5ο των καθ' ων έχει συσταθεί με το Π... 432/1987 και έχει ορισθεί από την ανεξάρτητη .ιοικητική Αρχή «Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών» ως ο διαχειριστής των ονομάτων στο Internet. Στην πρώτη των αιτούντων το 5ο των καθ' ων (I.T.E.) χορήγησης κατόπιν αιτήσεως της την ονομασία (domain name) για πρόσβαση στο Internet «Olympicgames2004.gr» και τη δυνατότητα με βάση αυτή να δημιουργεί ιστοσελίδες οι οποίες ανευρίσκονται από τους χρήστες Internet με βάση την ως άνω ονομασία που παραπέμπει στις ιστοσελίδες.

Η αιτούσα συνεχώς από της συστάσεως της (Μάρτιος 1998) και μέχρι σήμερα κάνει συνεχώς χρήση στον τύπο και στα λοιπά μέσα μαζικής ενημέρωσης των όρων «Ολυμπιακοί Αγώνες», «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004», «Ολυμπιακός», «Ολυμπιακή» καθώς και του ολυμπιακού συμβόλου στα ελληνικά και στα ξενόγλωσσα. Από τον Μάιο του έτους 2000 η πρώτη των καθ' ων κάνει παρανόμως χρήση του όρου «olympicgames2004.gr». Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2000 είναι μία μοναδική ευκαιρία για πολλές επιχειρήσεις που σχετίζονται με την προετοιμασία και τη διεξαγωγή των αγώνων να γνωρίσουν σημαντική αύξηση του κύκλου εργασιών και της κερδοφορίας τους. Η χρησιμοποίηση από την πρώτη των καθ' ων η αίτηση του ως άνω όρου ως domain name αυτής στο διαδίκτυο (Internet) αποτελεί προσβολή του διακριτικού γνωρίσματος της αιτούσας και των όρων «Ολυμπιακοί Αγώνες - Αθήνα 2004» και «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004», τα δικαιώματα των οποίων ασκεί, σύμφωνα με το νόμο κατ' αποκλειστικότητα η αιτούσα και προστατεύονται αφενός μεν από τις διατάξεις του Ν. 2239/1994, κατά ρητή πρόβλεψη του Ν. 2598/1998, αφετέρου δε κατά τις διατάξεις του Ν. 146/1914. Πραγματικά, οι όροι που προαναφέρθηκαν, στους οποίους έχει δικαίωμα η αιτούσα, αποτελούν διακριτικά γνωρίσματα, τα οποία προστατεύονται κατά τις διατάξεις του αθεμίτου ανταγωνισμού. Τούτο διότι, μολονότι η αιτούσα χρησιμοποιεί αυτούς σε διαφορετικές υπηρεσίες και σε διαφορετικές η πρώτη των καθ' ων, η χρησιμοποίησή από την πρώτη των καθ' ων επιφέρει κίνδυνο σύγχυσης στους τρίτους, οι οποίοι γνωρίζουν ότι το δικαίωμα χρήσεως.

Περαιτέρω, οι όροι που προαναφέρθηκαν, των οποίων η αιτούσα έχει το αποκλειστικό δικαίωμα και την προστασία τους, αποτελούν σήματα φήμης, δεδομένου ότι συντρέχουν σ' αυτά τα απαιτούμενα για τούτο το χαρακτηρισμό στοιχεία. Είναι αυξημένου βαθμού η καθιέρωση τους στις συναλλαγές, μάλιστα δε προβλέφθηκε με νόμο και έχουν γίνει γνωστά σε όλους στην Ελλάδα, 'έχουν μοναδικότητα, αφού δεν έχουν χρησιμοποιηθεί από τρίτους σε άλλες υπηρεσίες ή προϊόντα που εμφανίζουν ιδιοτυπία λόγω του αντικειμένου τους και υπάρχει θετική εκτίμηση του κοινού σχετικά με τις υπηρεσίες που διακρίνουν, δηλαδή με τις υπηρεσίες που έχουν σχέση με το σκοπό που καλείται να επιτελέσει η αιτούσα και τις οποίες βεβαίως δεν μπορεί να εκτελέσει άλλη επιχείρηση και που όλοι επιθυμούν την επιτυχημένη πραγματοποίησή τους. Η χρησιμοποίησή του ως άνω domain name από την πρώτη των καθ' ων επιφέρει: α) σύγχυση στο μέσο καταναλωτή και χρήση του Internet, επειδή εμφανίζει την πρώτη των καθ' ων να έχει σχέση με την αιτούσα και τους Ολυμπιακούς Αγώνες και δημιουργεί σοβαρή αποδυνάμωση του όρου, καθώς και περιουσιακή και ηθική βλάβη· β) σοβαρή αποδυνάμωση του όρου Olympicgames 2004 που προστατεύει ο νόμος προς όφελος της αιτούσας και γ) σημαντική συνακόλουθα βλάβη στις αναμενόμενες χορηγίες επιχειρήσεων προς την αιτούσα για την παραχώρηση εκ μέρους της σε αυτές της Χρήσης του ως άνω όρου.

Η ως άνω συμπεριφορά της πρώτης των καθ' ων αντίκειται στις διατάξεις του Ν. 2239/1994 και Ν. 146/1914 και, κατ' ακολουθίαν και του ότι προέκυψε και επίγουςα περίπτωση λόγω της κατ' εξακολούθηση βλάβης της αιτούσας, πρέπει να γίνει δεκτή η αίτηση και να ληφθούν τα αναφερόμενα στο διατακτικό της παρούσης ασφαλιστικά μέτρα σε βάρος της 1ης και του 5ου των καθ' ων, να απειληθεί χρηματική ποινή σε βάρος των τεσσάρων πρώτων των λαθών και προσωπική, κράτηση σε βάρος του 2ου, 3ου και 4ου των καθ' ων για κάθε παράβαση των διατάξεων της απόφασης. Τέλος, πρέπει να καταδικασθούν οι καθ' ων η αίτηση (πέντε πρώτοι) να πληρώσουν στην αιτούσα τα δικαστικά της έξοδα, κατά τα οριζόμενα στο διατακτικό, λόγω της ήττας τους σύμφωνα με το άρθρο 176ι του ΚΠολ..

Για, τους λόγους αυτούς

Απαγορεύει στην πρώτη των καθ' ων ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «S. (Z.)S.C. N., Ανώνυμη Εταιρεία .ιανομής Πληροφοριών» να χρησιμοποιεί ως όνομα περιοχής διαδικτύου (domain name) καθώς και σε οποιοδήποτε συναλλακτική της δραστηριότητα τον όρο «olympicgames2004» καθώς και οποιοδήποτε άλλο όρο, σύμβολο και ονομασία που συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες ή να παρέχει αυτά σε τρίτους Internet.

.ιατάσσει την πρώτη των καθ' ων να άρει την' προβολή του όρου Olympic-Internet (.ιαδίκτυο) περιεχόμενο που σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, καθώς και οποιοδήποτε άλλο έμβλημα, σήμα, περιεχόμενο και σύμβολο που συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες ή να παρέχει σε τρίτους Site με το περιεχόμενο αυτό ή να φιλοξενεί στο δικό της Site τρίτους με το περιεχόμενο αυτό.

Υποχρεώνει τους τέσσερις πρώτους των καθ' ων όπως, εντός δεκαημέρου από της επιδόσεως της αποφάσεως αυτής, αποσύρουν τα μέσα προσβολής του ως άνω όρου «Olympicgames 2004» που χρησιμοποιούν (διαφημιστικά φυλλάδια κλπ.) από την κυκλοφορία, άλλως και εν αρνήσει τους επιτρέπει τούτο στην αιτούσα με δαπάνες των καθ' ων η αίτηση.

Υποχρεώνει το πέμπτο των καθ' ων I.T.E. να διακόψει τη σύνδεση της πρώτης των καθ' ων στο Internet με όνομα περιοχής .ιαδικτύου - domain name «Olympicgames2004». να προβεί επιπλέον σε ακύρωση της καταχώρησης του εν λόγω domain name, ως επίσης να απαγορευθεί η χορήγηση από το I.T.E. στην πρώτη των καθ' ων νέου domain name που να αποτελεί απομίμηση άλλως παραποίηση του ως άνω domain name, ως και οποιοδήποτε άλλου όρου ή ονομασίας που συνδέεται άμεσα ή έμμεσα με τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

Υποχρεώνει την πρώτη και το πέμπτο των καθ' ων (I.T.E.) να αποσύρουν από τα indexes - ηλεκτρονικούς πίνακες περιεχομένων του Internet - το ως άνω domain name «Olympicgames 2004».

.ιατάσσει τη δημοσίευση περιλήψεως της αποφάσεως αυτής και του διατακτικού της σε δύο ημερήσιες εφημερίδες που κυκλοφορούν στην Αθήνα με τη φρο-ντίδα της αιτούσης και με δαπάνες των καθ' ων.

Επιτρέπει στην αιτούσα να καταχωρήσει στο Site που τηρεί στο Internet με domain name (όνομα διαδικτύου «www.athensolympic.org» περιλήψεως της απο-φάσεως που θα εκδοθεί καθώς και του διατακτικού της.

Απειλεί χρηματική ποινή σε καθέναν από τους τέσσερις πρώτους των καθ' ων τριακοσίων χιλιάδων (300.000) δραχμών και καθέναν από τους δεύτερο, τρίτο και τέταρτο των καθ' ων προσωπική κράτηση διάρκειας (1) μηνός για κάθε παράβαση των διατάξεων της παρούσης.

Καταδικάζει τους 5 πρώτους των καθ' ων να συμπληρώσουν στην αιτούσα τα δικαστικά της έξοδα τα οποία καθορίζει στο ποσό των είκοσι πέντε χιλιάδων (25.000 δρχ)δραχμών.

B. Το άρθρο 3 του ίδιου νόμου προέβλεψε για την προστασία όλων των συνα-φών προς τους Ολυμπιακούς Αγώνες ενδείξεων T των παραστατικών ή λεκτικών, των τελευταίων δε. ανεξάρτητα αν είναι ή δεν είναι ονοματικές και αναφέρονται στην ελληνική γλώσσα ή σε οποιαδήποτε ξένη. Και, φυσικό, στην προστασία αυτή περιέλαβε και όλες τις ενδείξεις που παραπέμπουν στην Εταιρία και στο έργο που αυτή ανέλαβε. Αργότερα δε, η προστασία αυτή διευρύνθηκε αισθητός και συμπληρώθηκε με το άρθρο 2 ν. 2819/2000, που προσέθεσε § 9 στο ανωτέρω άρθρο 3 ν. 2598/1998.

2. Η προστασία των ενδείξεων, ειδικά, που παραπέμπουν στην Εταιρία και το έργο της, προβλέπεται στην § 1 άρθρου 3 ν.2598/1998, όπως αυτή συμπληρώθηκε με την ζ 9 του ίδιου άρθρου (η οποία, όπως είπαμε υπό 1 B, προστέθηκε με το άρθρο 2 ν. 2819/2000).

A. Η προστασία αυτή καλύπτει: πρώτον, την επωνυμία και τον διακριτικό τίτ-λο της Εταιρίας (πιο πάνω, 1 A)· δεύτερον, την επωνυμία και τον διακριτικό τίτλο κάθε άλλης εταιρίας που είναι θυγατρική εκείνης (της Εταιρίας)· τρίτον, τις ενδεί-ξεις «Ολυμπιακοί Αγώνες - Αθήνα 2004», «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004» και «Ολυ-μπιακοί Αγώνες - Ελλάδα» και, τέλος, κάθε άλλη συναφή προς τις προηγούμενες ένδειξη, «στα ελληνικά ή σε οποιαδήποτε ξένη γλώσσα» (άρθρο 3 § 7 εδ. Ι). Οι τελευταίες, όμως - οι ενδείξεις που δεν εξειδικεύονται - προσδιορίζονται εκάστο-τε με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και .ικαιοσύνης, η οποία δημο-σιεύεται στην

Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρο 3 § 9 στοιχ. α εδ 2).

Β. Όλες αυτές οι ενδείξεις (όπως άλλωστε και όσες αναφέρονται στις §§ 1-3 του άρθρου 3) παρίστανται ως ούλα αγαθά (άρθρο 3 § 9 στοιχ. α εδ. 1, όπου αναφέρονται ως «προστατευόμενα αγαθά»). Ονομάζονται δε συλλήβδην «Ολυμπιακά Σύμβολα και Σήματα» (ίδια διάταξη) και ανήκουν στο δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως προκύπτει απ' όσα εκτίθενται αμέσως πιο κάτω (υπό 3).

3. Α. Αρχικά, ο ν. 2598/1998 προέβλεψε ότι τα «Ολυμπιακά Σύμβολα και Σήματα» προστατεύονται κατά τις, διατάξεις του ν. 2239/1994 (άρθρο 3 §§ 1, 2 και 7): πράγμα που σημαίνει, βεβαίως, ότι ο νόμος θέλησε να ισχύουν όλα αυτά ως σήματα.

Εντέλει, όμως, έπειτα από τη συμπλήρωση της σχετικής ρυθμίσεως που έγινε με το ν. 2819/2000, η ανωτέρω προστασία διευρύνθηκε. Ορίσθηκε, συγκεκριμένα ότι «τα Ολυμπιακά Σύμβολα και Σήματα προστατεύονται κατά τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας ιδίως 2230/1991 των θυγατρικών της, τ' άρθρα 4-8 (μ' εξαίρεση το 5α § 1) ν. 1089/1980· και, τέλος, ειδικά για τις επωνυμίες που είχαμε το άρθρο 58 ΑΚ Β. Η προστασία τον «Συμβόλων και Σημάτων», τα οποία προβλέπονται από τον ίδιο το ν. 2598/1998, αρχίζει από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού ενώ εκείνων που ορίζονται κάθε φορά με υπουργική απόφαση (πιο πάνω, 2 Α), αρχίζει από την έναρξη ισχύος της απόφασης αυτής.

Κατ' ακολουθία, η προστασία όλων αυτών ως κοινών διακριτικών γνώρισμα· των δεν προϋποθέτει χρησιμοποίηση ή, αναλόγως, καθιέρωση των στις συναλλαγές - καθώς, κατά περίπτωση, απαιτεί το άρθρο 13 ν. 146/1914. Ενώ, αντιθέτως, η προστασία των ως σημάτων προϋποθέτει καταχώρηση - όπως ευλόγως ορίζει το άρθρο 3 § 2 ν. 2598/1998 - η οποία (καταχώρηση), όμως, έχει αναδρομική ενέργεια (πιο κάτω. II 1, ιδίως Γ).

Γ. Ευνόητο είναι, εντέλει, ότι διατηρούνται σε ισχύ τα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί προηγουμένως επί των «Συμβόλων και Σημάτων» (επιχείρημα από άρθρο 2 §§ 1 και 2 της Συνθήκης του Ναϊρόμπι του 1981, η οποία κυρώθηκε με το ν. 1347/1983). Όπως ευνόητο είναι, επίσης, ότι, κατ' αναλογία προς τις αρχές που ισχύουν επί των περιγραφικών ενδείξεων, το ευδιάκριτο των «Συμβόλων και Σημάτων» που χρησιμοποιούνται στο εξής θα βασίζεται σ' ενδείξεις άλλες εκτός από τα ίδια¹. Και παρόμοιες ενδείξεις μπορεί, φυσικά, να είναι τα κάθε είδους διακριτικά γνώρισμα που διαθέτουν ήδη αυτοί που αποκτούν (νεότερα) δικαιώματα επί των «Συμβόλων και Σημάτων».

II. Ειδικά γι» την προστασία ως σημάτων των «Ολυμπιακών Συμβόλων και Σημάτων», αξίζει να κάνουμε ιδιαίτερο λόγο, προκειμένου ν' αναδείξουμε και τη σημασία της σχολιαζόμενης απόφασης.

1. Α. Ο νόμος προβλέπει ότι τα ως άνω «Σύμβολα και Σήματα» «έχουν αυτοδικαίως καταχωρηθεί στο αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Εμπορίου» (άρθρο 3 § 2 ν. 2598/1998, σε συνδυασμό με άρθρο 6 § 1 ν. 2339/1994). Και αφήνει την εντύπωση, έτσι, ότι η καταχώρηση είχε ήδη γίνει όταν αυτός (ο νόμος) τέθηκε σε ισχύ. .εδομένου, όμως, ότι αναφέρεται και σε «Σύμβολα και Σήματα» που για πρώτη φορά υιοθετούνται από τον ίδιο. είναι προφανές ότι η φράση «έχουν... καταχωρηθεί» επιβάλλεται ν' αναγνωσθεί ως «καταχωρούνται...».

Σύμφωνα. εξάλλου, με την οικεία διάταξη (άρθρο 3 § 2 ν. 2598/1998), το καθένα από τα «Σύμβολα και Σημεία» καταχωρείται «αυτοδικαίως», «χωρίς προηγούμενο έλεγχο της συνδρομής των προϋποθέσεων» καταχωρήσεως του. όπως εκτίθεται στη συνέχεια.

Β. Η καταχώρηση, φυσικά, δεν γίνεται αυτεπαγγέλτως από την υπηρεσία του αρμόδιου τμήματος. Γίνεται με την κατάθεση δηλώσεως εκ μέρους της εταιρίας ή, ανάλογο της ενδιαφερόμενης θυγατρικής εταιρίας (άρθρο 6 § 1 ν. 2239/1994). Η δήλωση υπόκειται κατ' αρχή στους όρους που προβλέπει ο νόμος περί αρμάτων (άρθρο 6 §§ 2-7). Κατ' εξαίρεση, όμως, δεν είναι ανάγκη να συνοδεύεται από κατάλογο των προς διάκριση προϊόντων και υπηρεσιών (πιο κάτω, 2 Λ) και από παράβολο του .ημοσίου (άρθρο 2 § 13 στοιχ. β και §19 ν. 2598/1998).

Γ. Η ως άνω (υπό Β) δήλωση δεν υπόκειται στη διαδικασία των άρθρων 8-13 ν. 2239/1994. Η αρμόδια υπηρεσία, κατ' ακολουθία, μόλις την κρίνει (κατά τύπους) παραδεκτή (άρθρο 6 § 6 ν. 2239/1994), σημειώνει αμέσως επ' αυτής τη έξη «κατεχωρήθη» («Άρθρο 14 § 1 εδ. 2 ν. 2239/1994).

Τοιουτοτρόπως, η καταχώρηση ενός «Συμβόλου» ή «Σήματος» συμπίπτει χρονικώς με την κατάθεση του. Η έναρξη της ισχύος του ως σήματος, ομίας, δεν συμπίπτει

επίσης με την κατάθεση, όπως ορίζει το άρθρο 15 ν. 2239/1994- ανατρέχει στην έναρξη ισχύος του ν. 2598/1998 ή, αναλόγως, της οικείας υπουργικής απόφασης (πιο κάτω, I 3 B).

Η κατάθεση, κατ' ακολουθία, δεν διασφαλίζει την προτεραιότητα της σχετικής ενδείξεως ως σήματος, αλλά τη διαφάνεια σχετικά με αυτό· μια διαφάνεια, όμως, προς την οποία ο νόμος δεν φαίνεται να μένει συνεπώς (πιο κάτω 3).

2. Α. Η προστασία σήματος, η οποία παρέχεται στα εν λόγω «Σύμβολα και Σήματα», είναι καθολική από άποψη προϊόντων και υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, καλύπτει: όλες τις κλάσεις (δηλαδή και, τις 34) που για «*t*» προϊόντα (ή τα εμπορεύματα) προβλέπει το άρθρο 9 β.δ. της 20/27.12.939 (άρθρο 36 § 1 ν. 2339/1994 και όλες επίσης τις κλάσεις (δηλαδή και τις 9) που για τις υπηρεσίες προσέθεσε στην ανωτέρω διάταξη το άρθρο 36 § 2 ν. 2239/1994. Σημειωτέον, ξε ότι το καθολικό της προστασίας προβλέπεται στο άρθρο 3 § 5 ν. 2598/1998 κατά τρόπο, πάντως, που δεν διακρίνεται για το άψογο της διατύπωσης.

Έπειτα απ' αυτό, λοιπόν, η ως σημάτων προστασία ίων «Συμβόλων και Σωμάτων» δεν υπόκειται στον περιορισμό του άρθρου 18 §1 ν. 2239/1994 όπου γίνεται αναφορά «στα προϊόντα ή εμπορεύματα τα οποία [το σήμα] προορίζεται να διακρίνει» και στις «παρεχόμενες [από τον δικαιούχο] υπηρεσίες».

Β. Το καθολικό, από την άποψη, αυτή, της προστασίας των «Συμβόλων και Σημάτων» δεν πρέπει ξενίζει.

Η Εταιρία, πράγματι, μπορεί να εδρεύει ή να συμμετέχει σε άλλες εταιρίες προς «οικονομική εκμετάλλευση της όλης διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων (άρθρο 2 § 5 στοιχ. ε ν. 2598/998). Ενώ, εξάλλου να παρέχει σε τρίτους άδειες προς χρήση των Συμβόλων και Σωμάτων όπως είναι ολοφάνερο, χάρη σε όλες αυτές τις δυνατότητες, τα «Σύμβολα και Σήματα» μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προβολή (διαφήμιση) οποιουδήποτε προϊόντος και οποιασδήποτε υπηρεσίας.

Γ. Πρέπει, τέλος, να σημειώσουμε ότι καθολική, επίσης, και για τους ίδιους λόγους (πιο κάτω, 3 B) είναι η προστασία των «Συμβόλων και Σημάτων» που δεν έχουν κατατεθεί ως σήματα.

3. Όπως είδαμε πριν από λίγο (υπό 2 B), η Εταιρία μπορεί να εκμεταλλεύεται τα «Σύμβολα και Σήματα», κυρίως, παραχωρώντας άδειες χρήσεως σε τρίτους. Η παραχώρηση αδειών προβλέπεται και ρυθμίζεται στο άρθρο 3 § 9 στοιχ. β ν. 2598/1998 - μια διάταξη, η οποία ασεβεί στους κανόνες που «εξουσιάζουν» την τεχνική και την ουσία του δικαίου.

Ερμηνεύοντας συστηματικά τη διάταξη αυτή - εν συνειδήσει του ότι η κρατική εξουσία θ' αγνοήσει κάθε προσπάθεια ερμηνείας - μπορούμε να πούμε τ' ακόλουθα:

Α. Αν πρόκειται για «Σύμβολο» ή «Σήμα» που έχει κατατεθεί ως σήμα, η παραχώρηση της άδειας γίνεται μ' έγγραφη συμφωνία που «καταχωρείται στα βιβλία σημάτων κατά τους όρους της § 2 του άρθρου 16 του ν. 2239/1994» (εδ. I). Κατ' ακολουθία, καταχωρείται έπειτα από έλεγχο της .οικητικής Επιτροπής Σημάτων, με τους όρους ότι η χρήση του σήματος «δεν δημιουργεί κίνδυνο παραπλανήσεως του κοινού· και - πράγμα απίθανο μάλλον - ότι δεν «αντίκειται στο δημόσιο συμφέρον»⁵.

Β. Αν, αντιθέτως, πρόκειται για «Σύμβολο» ή «Σήμα» που δεν έχει κατατεθεί ως σήμα, η παραχώρηση γίνεται: είτε μ' έγγραφο που κατατίθεται στην αρμόδιο ..Ο.Υ. είτε με τιμολόγιο (σύμφωνο με τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων) που το εκδίδει ο αδειούχος και το προσυπογράφει η Εταιρία (εδ. I). Ευνόητο είναι δε ότι, αν Α ΧΡήση του σχετικού «Συμβόλου» ή «Σήματος» παράγει κίνδυνο παραπλανήσεως του κοινού ή αντίκειται στο δημόσιο συμφέρον, η παραχώρηση είναι άκυρη κατ' άρθρο 174 ΑΚ».

4. Α. Το άρθρο 18 § 1 εδ. 2 ν. 2239/1994 παρέχει στον δικαιούχο του (κοινού) σήματος το αποκλειστικό δικαίωμα (για το οποίο γίνεται λόγος στο εδ. 1 της ίδιας διάταξης) να χρησιμοποιεί το σήμα του «σε ηλεκτρονικά .. μέσα». Κατ' ακολουθία δε, τ' άρθρα 26-31 του ίδιου νόμου προστατεύουν το (κοινό) σήμα ακόμα και από τις χρήσεις που γίνονται σε παρόμοια, μέσα⁷.

Αλλά και το άρθρο 3 § 7 εδ. 2 ν. 2598/1998 προβλέπει, ειδικά, ότι τα εν λόγω «Σύμβολα και Σήματα» προστατεύονται και από τη χρησιμοποίησή των «ως ονομάτων στο Internet». Η πρόβλεψη δε αυτή δεν είναι περιττή, ενόψει του ανωτέρω άρθρου 18 § I εδ. 2 ν. 2239/1994, αφού τα «Σύμβολα και Σήματα» μπορεί να μην

έχουν κατατεθεί ως σήματα και, σε κάθε περίπτωση, προστατεύονται δίχως άλλο και από άλλες διατάξεις-ιδίως¹, μάλιστα, από αυτές των άρθρων 13-15ν. 146/1914.

B. Τέλος, η ως σημάτων προστασία των Συμβόλων και Σημάτων» «είναι διαρκής» (άρθρο 3 § 6 ν. 2598/1998) .ς προς αυτά, συνεπώς, εφόσον έχουν κατατεθεί ως σήματα, δεν ισχύει το άρθρο 21 ν. 2239/1994. που, υπό προϋποθέσεις, προβλέπει ως επαναλαμβανόμενη για δέκα εκάστοτε έτη την προστασία του (κοινού) σήματος.

III Όπως είδαμε (υπό II), σ V. 2598/1998 (άρθρο 3 § 2 και § 9 στοιχ. α εδ. 3) προστατεύει τα εν λόγω «Σύμβολα και Σήματα» ως σήματα κατά το ν 2239/1994.

1. A. Η χωρίς καμιά διάκριση ή επιφύλαξη κάλυψη των «Συμβόλων και Σημάτων» με την προστασία του σήματος σημαίνει τ' ακόλουθα: Πρώτον, ότι όλα αυτά, εφόσον έχουν κατατεθεί ως σήματα, προστατεύονται όχι μόνο ως απλά σήματα, αλλά και ως σήματα φήμης, με την έννοια του άρθρου 4 § 1 στοιχ. γ ν 2239/1994 Και δεύτερον, ότι όλα αυτά, ως σήματα Φήμης, προστατεύονται τόσο από την κατά-θεση όσο και από τη χρησιμοποίηση από τρίτον ενός νέου σήματος, που ταυτίζεται ή ομοιάζει μ' ένα απ' αυτά - εφόσον, βεβαίως, η κατάθεση ή χρησιμοποίηση παρίσταται ως (αδικαιολόγητη) αθέμιτη εκμετάλλευση ή ως διάβρωση της διακριτικής δυνάμεως ή (κυρίως) της φήμης του τελευταίου αυτού (του «Συμβόλου ή Σήματος») (άρθρα 4 § I στοιχ. γ και 18 § 3 ν. 2239/1994)'

B .Να διατύπωσα αντιρρήσεις κατά της ως άνω εκτιμήσεως. Το σήμα φήμης, ως γνωστόν, προστατεύεται από κατάθεση ή χρησιμοποίηση που αφορά υπηρεσίες ή προϊόντα άλλα, εκτός από εκείνα για τα οποία το σήμα έχει καταχωρηθεί (άρθρο 4 § 1 στοιχ. γ, όπου παραπέμπει και το άρθρο 18 § 3, ν. 2239/1994). θα μπορούσε, λοιπόν, να πει κανείς ότι τα εν λόγω «Σύμβολα και Σήματα» καταχωρούνται για όλες τις υπηρεσίες και για όλα τα προϊόντα συλλήβδην (πιο πάνω. II 2) και ότι, ως εξ αυτού, δεν χρειάζονται την προστασία του σήματος φήμης. Πλην όμως, σε συγκεκριμένη στιγμή, ενδέχεται η χρήση των «Συμβόλων ή Σημάτων» να μην έχει επεκταθεί - κυρίως με την παραχώρηση αδειας - σε κάποιες υπηρεσίες ή σε κάποια προϊόντα. Και τότε, όσοι έχουν άδεια χρήσεως δεν θα μπορούσαν να ζητήσουν προστασία, κατ' άρθρο 16 § 4 ν. 2239/1994, εναντίον προσβολών που προέρχονται από χρήσεις για υπηρεσίες ή προϊόντα για τα οποία δεν υπάρχουν άδειες.

2. Όπως είπαμε (υπό 1 A), το σήμα φήμης προστατεύεται απέναντι, αφενός, στην αθέμιτη εκμετάλλευση και, αφετέρου, στη διάβρωση της διακριτικής δυνάμεως ή της φήμης του ή και των δύο αυτών συγχρόνως.

Η καθμία από τις δυο αυτές προσβολές απειλεί ένα ιδιαίτερο εκάστοτε σήμα φήμης: Η αθέμιτη εκμετάλλευση, ειδικότερα, απειλεί το σήμα, για το οποίο έχει διαμορφωθεί στις συναλλαγές μια εικόνα ή παράσταση, η οποία αναφέρεται σε συγκινησιακές ιδιότητες, σε ιδιότητες δηλαδή που προσδιορίζουν ορισμένο τρόπο ζωής - όπως είναι η αποκλειστικότητα και η διάκριση, η πολυτέλεια και η κομψότητα, αυτό που είναι sport ή chic και «πηγαίνει», που είναι κοσμοπολίτικο ή φυσικό και οικολογικό, υψηλής τεχνολογίας ή τέχνης, αυτό εντέλει που έχει ένα prestige και το μεταδίδει σε όποιον επιλέγει τη διακρινόμενη υπηρεσία ή το διακρινόμενο προϊόν. Και η διάβρωση, από το άλλο μέρος, απειλεί το σήμα που διαθέτει, αφενός, ευρεία διάδοση και μοναδικότητα και, αφετέρου, έντονη ιδιαιτερότητα και ξεχωριστή εκτίμηση στις συναλλαγές. .εν αποκλείεται, πάντως, ένα σήμα να παρίσταται ως σήμα φήμης και με τις δυο αυτές έννοιες- οπότε, βεβαίως, απειλείται παραλλήλως και από τις δυο προσβολές που είπαμε, την αθέμιτη εκμετάλλευση και τη διάβρωση.

3. A. Τ ανωτέρω (υπό 2) χαρακτηριστικά, που ξεχωρίζουν το σήμα φήμης, του ενός ή του άλλου είδους ή και των δύο συγχρόνως, παρίστανται ως ποσοτικά ή ποιοτικά δεδομένα. Όπως είναι προφανές, λοιπόν, διαμορφώνονται - και, συνεπώς, διαγιγνώσκονται - εκ των υστέρων- δηλαδή, αφού το σήμα λειτουργήσει για ένα χρονικό διάστημα στις συναλλαγές.

Τα «Σύμβολα και Σήματα», όμως, για τα οποία πρόκειται, δεν φαίνεται να έχουν ήδη λειτουργήσει ως σήματα. .ς εξ αυτού, λοιπόν, θα μπορούσε να ισχυρισθεί κανείς, προς το παρόν τουλάχιστον, ότι δεν μπορούμε. να τα μεταχειριζόμαστε ως σήματα φήμης. Ένας παρόμοιος ισχυρισμός, εντούτοις, θα ήταν επιπόλαιος και ανεπιτυχής.

B. Ο νόμος, πράγματι, έσπευσε να κατοχυρώσει, ακόμα και ως σήματα φήμης, τα εν λόγω «Σύμβολα και Σήματα» υπέρ της Εταιρίας, πρωτίστως, ως υπεύθυνης για την οργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων, γιατί έλαβε υπόψη τα κατά κοινή πείρα αυτονόητα: Πρώτον, ότι για μεγάλο χρονικό διάστημα - ακόμα και μετά το 2004 -όλα

αυτά (τα «Σύμβολα και Σήματα») θα είναι φορτισμένα με συγκινησιακές ιδιότητες, οι οποίες θα δонούν τις χορδές στις ψυχές του κόσμου όλου και πρωτίστως των Ελλήνων. Και δεύτερον, ότι Οι συγκινησιακές αυτές ιδιότητες απειλούνται διπώς: κατά πρώτο λόγο, από αθέμιτη εκμετάλλευση - από εκμετάλλευση που γίνεται δίχως άδεια της Εταιρίας και συνακόλουθα, χωρίς αντάλλαγμα και, κατά δεύτερο λόγο, από διάβρωση και, ειδικότερα, από δυσφήμιση (Verunglimpfung) προερχόμενη από προσβολές οι οποίες - πέρα από το δεδομένο ότι συνιστούν αθέμιτη εκμετάλλευση - μεταδίδουν στα «Σύμβολα και Σήματα» αυτά μια εικόνα αρνητική (ein negatives Image)

Παρατηρήσεις

Η προστασία των Ολυμπιακών Συμβόλων και Σημάτων .ιαδίκτιο.

1. Η νομική προβληματική, που αφορά domain names, τα ονόματα περιοχής .ιαδικτύου, όπως δόκιμα αποδίδεται ο σχετικός όρος στα ελληνικά (έτσι αποδίδεται ο όρος domain name και στη σχολιαζόμενη απόφαση), έχει προσλάβει ήδη ευρεία διάσταση στη χώρα μας, καθώς αρκετές αποφάσεις ελληνικών δικαστηρίων αντιμετώπισαν σχετικές υποθέσεις. Οι διαφορές που ανακύπτουν από τη χρήση των ονομάτων περιοχής .ιαδικτύου δεν είναι πλέον σπάνιο φαινόμενο, ιδίως στο εξωτερικό. ενώ το ζήτημα έχει απασχολήσει και διεθνείς οργανισμούς, όπως είναι ο WIPO

Το συγκεκριμένο ζήτημα, που αποτέλεσε την αιτία της δικαστικής διαμάχης στην εξεταζόμενη περίπτωση, εντάσσεται στην πρακτική της παράνομης χρήσης γνωστών διακριτικών γνωρισμάτων ως domain names από τρίτους, μη δικαιούχους των γνωρισμάτων. Σχετικό είναι και το φαινόμενο του domain grabbing δηλ. της κράτησης ηλεκτρονικών διευθύνσεων με γνωστές ονομασίες, όπως π.χ. McDonalds κ.λ.π. με σκοπό την πώληση τους στους δικαιούχους των αντίστοιχων διακριτικών γνωρισμάτων έναντι αδρού τιμήματος.

.ιαφορετικό είναι το ζήτημα που αφορά τη χρήση εννοιών γένους ή περιγραφικών ενδείξεων ως ονομάτων περιοχής .ιαδικτύου (π.χ. last-minute.com ή books.com), η χρήση των οποίων οδηγεί στη μονοπώληση γενικών ή περιγραφικών εννοιών και είναι καταχρηστική κατ' άρθρο I v. 146/19144. Επίσης, πρέπει να αναφερθεί ότι και το περιεχόμενο των ιστοσελίδων (hyperlinks και frames) μπορεί να εγείρει ζητήματα προσβολής διακριτικών γνωρισμάτων', όπως και η χρήση σημάτων και ονομάτων στον πηγαίο κώδικα μιας ιστοσελίδας (στα meta-tags), που ως σκοπό έχει την εύρεση της από μηχανές αναζήτησης στο Internet .

Το διεθνές νομολογιακό υλικό που αφορά τα παραπάνω ζητήματα δεν είναι συμπωματικό, όπως ορθά παρατηρείται, αλλά ακολουθεί την εξέλιξη του .ιαδικτύου σε κύριο άξονα και μέσο ανάπτυξης του ηλεκτρονικού εμπορίου⁷.

Η εξέταση των ζητημάτων, βεβαίως, που θίγει η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, περιορίζεται αναγκαστικά στο πρόβλημα της αθέμιτης χρήσης των domain names από τρίτους, μη δικαιούχους των διακριτικών γνωρισμάτων.

II. 1. Το .ιαδίκτιο (Internet) είναι ένα παγκόσμιο δίκτυο περισσότερων δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών (H/Y). Προκειμένου να καταστεί δυνατή η επικοινωνία μεταξύ των H/Y που είναι συνδεδεμένοι στο .ιαδίκτιο, απαιτείται η ύπαρξη

μιας ηλεκτρονικής διεύθυνσης, η οποία είναι μοναδική σε όλο το δίκτυο και συνίσταται σε ένα δυαδικό κώδικα που καθορίζει μια εικονική περιοχή (domain) ή τοποθεσία (site). Σύμφωνα δε με το πρωτόκολλο επικοινωνίας του Internet, οι κωδικοί που αποτελούν την ηλεκτρονική διεύθυνση μεταφράζονται σε ένα αριθμό που έχει τη μορφή xxx.xxx.xxx.xxx, όπου το xxx συμβολίζει έναν αριθμό από 0 έως 255, τη διεύθυνση IP (Internet Protocol Address). Για τη διευκόλυνση των ψηφίων χρησιμοποιείται το σύστημα DNS (Domain Name System)⁴. Με βάση αυτό, σε κάθε διεύθυνση αποδίδεται ένα συμβολικό όνομα, το domain name, το οποίο πρέπει να πληκτρολογήσει κανείς στο αντίστοιχο πρόγραμμα του υπολογιστή του, για να αποκτήσει πρόσβαση στις πληροφορίες που διαθέτει στο δίκτυο ο H/Y, στον οποίο αντιστοιχεί η διεύθυνση αυτή,

Έτσι, στο World Wide Web (www) οι περιοχές .ιαδικτύου αποτελούνται από τα εξής τμήματα: α) το http://www που δηλώνει το πρωτόκολλο επικοινωνίας και ότι η επικοινωνία διεξάγεται στο World Wide Web, β) το Second-Level-Domain, το οποίο αποτελεί το κυρίως όνομα και γ) το Top-Level-Domain, που δηλώνει το είδος της τοποθεσίας («com» για εταιρίες, «org» για οργανισμούς, «net» για παροχές υπη-

ρεσιών διαδικτύου) ή τη γεωγραφική προέλευση (λ.χ. «gr» για την Ελλάδα, «de» για τη Γερμανία).

2. Η επιλογή ονόματος περιοχής .ιαδικτύου είναι κατά βάση ελεύθερη: κάθε χρήστης του Internet μπορεί να δηλώσει στον αρμόδιο για την καταχώριση οργανισμό το όνομα που επιθυμεί. Στην περίπτωση των γενικών ονομάτων περιοχής .ιαδικτύου (generic domain, names), αρμόδια είναι η Υπηρεσία IANA, η οποία έχει την έδρα της στις ΗΠΑ. Όταν όμως κάποιος επιθυμεί να καταχωρίσει ένα domain name σε εθνικό επίπεδο, οπότε το όνομα θα έχει την κατάληξη που αντιστοιχεί στην εκάστοτε χώρα (λ.χ. www.host.gr), πρέπει να αποδοθεί στον αρμόδιο εθνικό οργανισμό. Στην Ελλάδα αρμόδιος οργανισμός διαχείρισης, κατ' ανάθεση της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (Ε.Ε.Τ.Τ.), είναι το Ινστιτούτο Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας Ηρακλείου Κρήτης (ΙΠ-ΙΤΕ).

Οι μόνοι περιορισμοί που αφορούν τα domain names είναι δύο. Κατά πρώτον, το όνομα πρέπει να είναι σε λατινικούς (και όχι ελληνικούς) χαρακτήρες και να περιέχει μόνο γράμματα και αριθμούς ή παύλες και όχι κενά. Και κατά δεύτερον, δεν πρέπει να έχει ήδη καταχωρηθεί από άλλον χρήστη για την καταχώριση δηλ. ενός domain name ισχύει η αρχή της χρονικής προτεραιότητας (first come first served). Η εκάστοτε αρχή που παραχωρεί το domain name δεν προβαίνει στην εξέταση της νομιμότητας της κατάθεσης, όπως αντιθέτως συμβαίνει κατά την καταχώριση του σήματος (βλ. τους λόγους απαραδέκτου στα άρθρα 3 και 4 ν. 2239/1994). Αυτή ακριβώς η έλλειψη κανόνων σχετικά με την καταχώριση ως domain name ονομάτων που δύνανται να προκαλέσουν σύγχυση με γνωστά διακριτικά γνωρίσματα, σήματα ή επωνυμίες κλπ., αποτελεί τη γενεσιουργό αιτία διενέξεων μεταξύ των κατόχων ονομάτων περιοχής .ιαδικτύου και των δικαιούχων διακριτικών γνωρισμάτων.

III. 1. Το πρώτο ζήτημα, που τίθεται, όσον αφορά τη νομική αντιμετώπιση των σχετικών προβλημάτων, είναι αυτό του νομικού χαρακτηρισμού των domain name-s. Όπως γίνεται δεκτό, το domain name μπορεί να θεωρηθεί ως διακριτικό γνώρισμα και τούτο, διότι έχει ονοματική λειτουργία. Την άποψη αυτή φαίνεται ότι συμμερίζεται και η εν λόγω απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, τουλάχιστον έμμεσα. Συγκεκριμένα, η απόφαση δέχεται ότι η χρησιμοποίηση του όρου «olympicgames 2004.gr», ως domain name στο .ιαδίκτυο από την πρώτη των καθ' ων, αποτελεί προσβολή του διακριτικού γνωρίσματος της αιτούσας και των όρων «Ολυμπιακοί Αγώνες - Αθήνα 2004» και «Ολυμπιακοί Αγώνες 2004», τα δικαιώματα των οποίων ασκεί με αποκλειστικότητα.

2. Βεβαίως, πρέπει να σημειωθεί ότι στη βιβλιογραφία υποστηρίζεται και η αντίθετη άποψη, κατά την οποία το domain name εξαστομικεύει μόνο μια ηλεκτρονική διεύθυνση ή άλλως τον αντίστοιχο υπολογιστή (server) που είναι συνδεδεμένος με το Internet και ότι δεν εξυπηρετεί στην εξατομικευση ενός προσώπου ή μιας επιχείρησης². Η τεχνική αυτή προσέγγιση, όμως, παραβλέπει την επικοινωνιακή λειτουργία που επιτελεί το domain name στις συναλλαγές. Πιο συγκεκριμένα, λόγω του ότι ως domain name χρησιμοποιούνται ονομασίες, οι οποίες επιλέγονται ελεύθερα από τον δικαιούχο τους, αναπόφευκτα τα πρώτα θα συνδέονται με ένα πρόσωπο ή με τα διακριτικά γνωρίσματα μιας επιχείρησης, ήτοι τμήματα της επωνυμίας, διακριτικό τίτλο, σήμα κλπ. Τούτο έχει ως αποτέλεσμα να θεωρούνται τα ονόματα περιοχής .ιαδικτύου ως διακριτικά γνωρίσματα των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο Internet. Μάλιστα, τα domain names εκπληρώνουν και μια διαφημιστική λειτουργία με την αναγραφή της ηλεκτρονικής διεύθυνσης στα έντυπα της επιχείρησης και στα διαφημιστικά μηνύματα που προβάλλονται στον ηλεκτρονικό και έντυπο τύπο, η χρήση δε αυτή εκτός του .ιαδικτύου συμβάλλει στη δημιουργία θετικής εικόνας σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία της επιχείρησης. Ο κάθε χρήστης, ο οποίος πληκτρολογεί στο πρόγραμμα του Η/Υ του μια ηλεκτρονική διεύθυνση, δεν επιθυμεί να συνδεθεί με έναν υπολογιστή αλλά να αποκτήσει πρόσβαση στις πληροφορίες που περιέχονται στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα. Όταν χρησιμοποιείται συνεπώς ένα όνομα ή ένα διακριτικό γνώρισμα μιας επιχείρησης ως όνομα περιοχής .ιαδικτύου τότε οι χρήστες του .ιαδικτύου έχουν την εντύπωση ότι απευθύνονται στην ιστοσελίδα της συγκεκριμένης επιχείρησης. Επισημαίνεται, πάντως ότι ως διακριτικό γνώρισμα μπορεί να θεωρηθεί μόνο το κυρίως όνομα της περιοχής .ιαδικτύου, ήτοι το second level domain name και όχι το top level (.com, goy., .org., gr, de κλπ.), όπως ούτε και το πρωτόκολλο http://www. και τούτο, διότι αυτά δεν επιτελούν ονοματική λειτουργία.

IV. 1. Με την αίτηση της στο .ικαστήριο που εξέδωσε τη σχολιαζόμενη από φάση, η αιτούσα ζήτησε την άρση της προσβολής και ιδίως: α) να παύσει η πρώτη των καθ' ων να χρησιμοποιεί ως όνομα περιοχής .ιαδικτύου, καθώς και σε κάθε συναλλακτική δραστηριότητα, τον όρο «olympicgames 2004» ή άλλο σχετικό όρο β) να απαγορευθεί σε αυτήν να έχει στην ιστοσελίδα της στο Internet περιεχόμενα που σχετίζεται με τους Ολυμπιακούς Αγώνες και οποιοδήποτε σχετικό όρο, έμβλημα κλπ) να υποχρεωθούν οι τέσσερις πρώτοι των καθ' ων να αποσύρουν από την κυκλοφορία τα μέσα προσβολής (φυλλάδια κλπ.) του όρου «olympicgames 2004» που χρησιμοποιούν. Επίσης, ζήτησε τη δημοσίευση του διατακτικού της απόφασης και, συγκεκριμένα, να διαταχθεί η δημοσίευση περίληψης αυτού σε δύο εφημερίδες των Αθηνών με δαπάνες των καθ' ων, όπως επίσης και να επιτραπεί σε αυτήν να καταχωρήσει στην ιστοσελίδα της (www.athensolympic.org) περίληψη της απόφασης. Και τέλος, ζήτησε να υποχρεωθεί το I.T.E. να διακόψει τη σύνδεση της πρώτης των καθ' ων στο Internet με το ένδικο domain name και να απαγορευθεί σε αυτό η χορήγηση στην πρώτη των καθ' ων άλλου όρου που συνδέεται με του Ολυμπιακούς Αγώνες, επίσης δε να υποχρεωθεί η πρώτη και το I.T.E. να αποσύρουν από τους ηλεκτρονικούς πίνακες περιεχομένων του Internet το επίδικο όνομα περιοχής .ιαδικτύου.

2. Πρέπει να σημειωθεί ότι η κύρια αστική προστασία σε περίπτωση προσβολής των διακριτικών γνωρισμάτων περιλαμβάνει την αξίωση για άρση και παράλειψή της προσβολής στο μέλλον και την αξίωση προς αποζημίωση. Όσον αφορά την πρώτη από τις δύο παραπάνω δυνατότητες, ενδιαφέρον παρουσιάζει η συ-γκεκριμενοποίηση του τροχού άρσεως της προσβολής. Και τούτο, διότι, όπως γί-νεται ευρύτερα δεκτό, για να έχει ουσιαστική αξία μια δικαστική απόφαση, πρέπει να καθορίζει συγκεκριμένα τον τρόπο άρσης της προσβολής .

Κατ' αναλογία με όσα ισχύουν στο δίκαιο της επωνυμίας, όπου η αξίωση της άρσης της προσβολής ισοδυναμεί με αξίωση διαγραφής μιας επωνυμίας από το σχε-τικό μητρώο του οικείου εμπορικού και βιομηχανικού επιμελητηρίου (άρθρα 7, 8 ν. 1089/1980), η αξίωση άρσης της προσβολής περιλαμβάνει και την αξίωση διαγραφής από τον κατάλογο των ονομάτων περιοχής .ιαδικτύου που διατηρεί το ΙΠ-ΙΤΕ ή την παραίτηση του δικαιούχου από την ηλεκτρονική διεύθυνση του. Πέρα λοι-πόν από την άρση χρησιμοποίησης του domain name και προκειμένου να έχει τη δυνατότητα ο δικαιούχος ενός διακριτικού γνωρίσματος να αρχίσει να χρησιμοποιεί το δικό του, ταυτόσημο domain name, χρήσιμο είναι να διατάσσεται από το δικαστήριο και η απενεργοποίηση του, όπως έπραξε εν προκειμένω το Μονομελές Πρωτοδικείο με την εν λόγω απόφαση του.

Περαιτέρω, άλλοι τρόποι πραγματοποιήσεως της αξίωσης αυτής είναι και οι οριζόμενοι στο διατακτικό της απόφασης, ήτοι η γενική απαγόρευση χρησιμοποίη-σης του domain name στο .ιαδίκτυο, αλλά και σε κάθε συναλλακτική δραστηριό-τητα της καθ' ης η αίτηση, η απαγόρευση κάθε αναφοράς στους Ολυμπιακούς Αγώ-νες και χρησιμοποίησης άλλου σχετικού εμβλήματος, σήματος κλπ. στις ιστοσελίδες της καθ' ης , όπως επίσης και η απόσυρση των μέσων προσβολής του επίδικου όρου που αυτή χρησιμοποιεί (διαφημιστικά φυλλάδια κλπ.).

3. Ένα άλλο ζήτημα αφορά την ευθύνη του Ινστιτούτου Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας Ηρακλείου Κρήτης (ΙΠ-ΙΤΕ). Το ΙΠ-ΙΤΕ πα-ρέχει άμεση συνδρομή στον κάτοχο του domain name, ο οποίος προσβάλλει ξένο διακριτικό γνώρισμα ή σήμα, και μάλιστα κατά την εκτέλεση της κύριας πράξης, ήτοι κατά την καταχώριση του domain name. Έτσι, είναι άμεσος συνεργάτης, με την έννοια του άρθρου 46 § I περ. β' Π.Κ, στην προσβολή του διακριτικού γνωρίσμα-τος, καθώς χωρίς την σύμπραξη του είναι αδύνατη η καταχώριση του domain name, η ενέργεια του δε αυτή συνιστά αντικειμενικά παράνομη προσβολή. Εξάλλου, από τη σκοπιά του αθέμιτου ανταγωνισμού, το ΙΠ-ΙΤΕ θεωρείται ως συμπράττων (άρ-θρο 10 § 4 ν. 146/1914). Λόγω δε του ότι η αξίωση για άρση της προσβολής δεν προϋ-ποθέτει υπαιτιότητα, δεν δημιουργούνται προβλήματα σχετικά με την ύπαρξη πταίσματος. Συνεπώς, σύμφωνα με τα παραπάνω, η αξίωση αυτή θα ασκείται βάσιμα τόσο κατά του κατόχου του ονόματος περιοχής .ιαδικτύου. όσο και κατά του παροχέα υπηρεσιών .ιαδικτύου (ιδίως όταν είναι άγνωστος ο κάτοχος του domain name ") και κατά του ΙΠ-ΙΤΕ, το οποίο θα πρέπει να μεριμνήσει για την απενεργοποίηση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης. Ειδικότερα, ο παροχέας υπηρεσιών Internet ευθύ-νεται σε ολόκληρο με τον κάτοχο του ονόματος, διότι μεριμνεί για την καταχώρι-ση του

ονόματος και με την ενέργεια του αυτή συμβάλλει στην προσβολή του δι-καιώματος επί του διακριτικού γνωρίσματος, ενώ το ΙΠ-ΙΤΕ ευθύνεται επίσης ως άμεσος συνεργός, όπως είδαμε.

4. Όσον αφορά την αξίωση αποζημίωσης, η οποία στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 13 εδ. 2 του ν. 146/1914 και 26 ν. 2239/1994, αλλά και την αξίωση χρηματικής ικανοποίησης κατ' άρθρο 59 ΑΚ, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι μόνο ο κάτοχος του domain name μπορεί να εναχθεί προς αποζημίωση, λόγω του ότι προϋπόθεση για τη θεμελίωση της «είναι η υπαιτιότητα του προσβολέα του διακριτικού γνωρίσματος, η οποία δεν μπορεί να βαρύνει τον παροχέα υπηρεσιών .ιαδικτύου που μεσολαβεί για λογαριασμό άλλου προσώπου, όπως ούτε και το ΙΠ-ΙΤΕ, το οποίο δεν προβαίνει σε ουσιαστικό έλεγχο των αιτήσεων για χορήγηση ενός domain name.

Υποστηρίζεται η άποψη στη βιβλιογραφία ότι οι οργανισμοί διαχείρισης ονομάτων περιοχής .ιαδικτύου, όπως είναι στην Ελλάδα το ΙΠ-ΙΤΕ, είναι δυνατόν να ευθύνονται προς αποζημίωση έναντι του ζημιωθέντος όταν συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, ήτοι όταν ο οργανισμός ενεργεί με δόλο ή αποδέχεται το παράνομο αποτέλεσμα, δηλ. την παράνομη προσβολή διακριτικού γνωρίσματος, ή όταν, παρά την υπόδειξη από τον δικαιούχο ενός διακριτικού γνωρίσματος που υφίσταται προσβολή από ένα domain name, δεν το απενεργοποιεί, παρά το ότι είναι πρόδηλη η προσβολή, λ.χ. στην περίπτωση πολύ γνωστών διακριτικών γνωρισμάτων που χρησιμοποιούνται ως domain name από έναν μη δικαιούχο. Η άποψη αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή, καθ' όσον ένας οργανισμός διαχείρισης domain name δεν υποχρεούται να ελέγξει τη νομιμότητα της δήλωσης ενός ονόματος ούτε και διαθέτει ένα δικαιοδοτικό μηχανισμό, αντίστοιχο, π.χ., με τη .ιοικητική Επιτροπή Σημάτων. Άλλωστε, ενόψει της πληθώρας των αιτήσεων για χορήγηση ονομάτων περιοχής .ιαδικτύου, θα ήταν αδύνατο το ΙΠ-ΙΤΕ να προβαίνει σε ουσιαστικό έλεγχο και διαπίστωση παραβάσεων.

5. Τέλος, αξίζει να γίνει αναφορά και στην αξίωση δημοσίευσης της δικαστικής απόφασης στον τύπο, η οποία είναι παρεπόμενο μέσο προστασίας σε σχέση με την αξίωση άρσης της προσβολής και την αξίωση αποζημίωσης. Η δημοσίευση της απόφασης προβλέπεται από το άρθρο 22 του ν. 146/1914 σε περίπτωση ποινικής καταδίκης, αλλά και από τη διάταξη της § 4 του άρθρου 22, προκειμένου περί αγωγής προς παράλειψη βάσει του ν. 146/1914, οπότε δίνεται η ευχέρεια στο δικαστήριο να επιτρέψει στον νικησαντα διάδικο να δημοσιεύσει το διατακτικό της απόφασης με δαπάνες του ηττηθέντος. Η δυνατότητα αυτή υφίσταται και στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Στο δίκαιο των σημάτων, αντίθετα, προβλέπεται η δημοσίευση των ποινικών (καταδικαστικών) μόνο αποφάσεων (άρθρο 30 ν. 2239/1994). Το κενό, όμως, που αφορά τη δυνατότητα δημοσίευσης των πολιτικών αποφάσεων - με βάση το ν. 2239/1994 - δύναται, κατά μία άποψη, να καλυφθεί με αναλογική εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 22 § 4 ν.146/1914.

Η σχολιαζόμενη απόφαση δεν προσχωρεί στην άποψη αυτή, αλλά αντίθετα ακολουθεί την κρατούσα άποψη στη νομολογία και δέχεται ότι, για να γίνει δεκτό το αίτημα δημοσίευσης, πρέπει να θεμελιώνεται και με βάση τις διατάξεις του δικαίου του αθέμιτου ανταγωνισμού και πιο συγκεκριμένα, τη διάταξη του άρθρου 1 του ν. 146/1914. Εδώ πρέπει να επισημανθεί, όμως, ότι η διάταξη του άρθρου 22 του ν. 146/1914 βρίσκει εφαρμογή όχι μόνο επί παραβάσεων που καλύπτονται από τη γενική ρήτρα του άρθρου 1, αλλά και από τις διατάξεις για την προστασία των διακριτικών γνωρισμάτων (άρθρο 13 ν.146/1914). Εφόσον λοιπόν η απόφαση δέχεται ότι τα Ολυμπιακά Σύμβολα και Σήματα προστατεύονται και ως διακριτικά γνωρίσματα κατά τις διατάξεις του αθέμιτου ανταγωνισμού, ήτοι το άρθρο 13 ν. 146/1914, περιττεύει η επίκληση της γενικής ρήτρας του άρθρου 1.

Ιωάννης .. Ιγγλεζάκης

..Ν., .ικηγόρος